

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXXIV

Balandis – April 20, 1989

Nr.16

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Palyginus su 1905 m.

Pasikeitimai Lietuvoje per 84 metus

Vytautas Meškauskas

Pereitam Nr. pastebėjome paralelę tarp 1905 Didžiojo Vilniaus Seimo ir nūdienio tautinio atgimimo Lietuvoje. Abu buvo iššaukti signalų iš Rusijos. Pirmasis tų metų caro manifesto, antrasis Gorbačiovo perestroikos, kuri nežinia kuo baigsis.

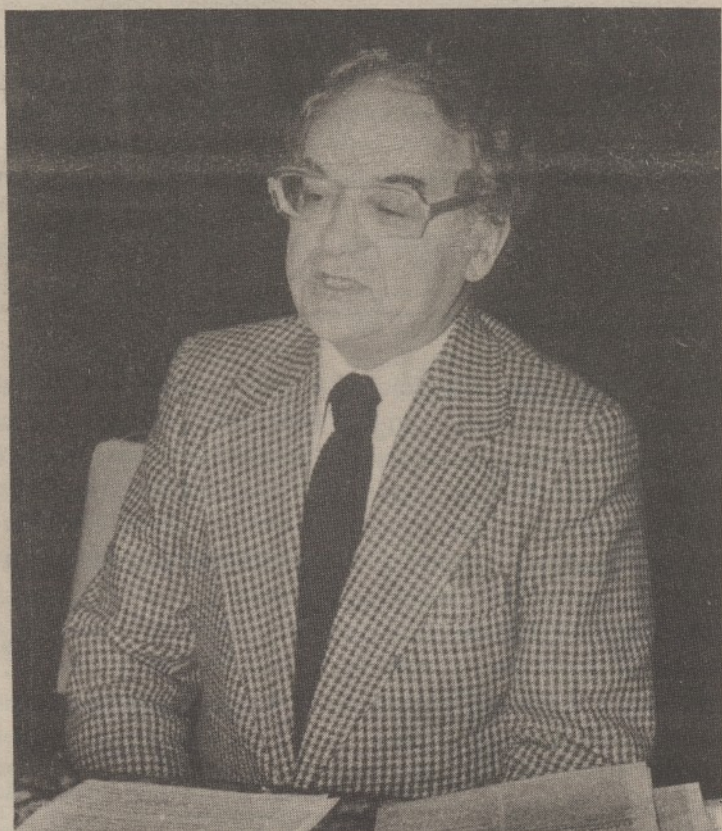
1905 m. Lietuviai pasijuto kaip tauta, turinti siekti bent autonomijos. 1988-89 m. tautiniai atgimę lietuviai svajoja apie suvereniteto atstatymą, kuriuo ji jau galėjo

pasidžiaugti 20 metų.

Titulą 'seimas' anų metų Vilniaus suvažiavimas galvo vėliau ne visai teisėtai. Seimą suprantame kaip įstatymus leidžiantį susirinkimą. Suvažiavimas tačiau nepaskelbė jokios naujos konstitucijos, bet tik pageidavimus. Posėdžių metu tvarkos nebuvo labai daug, kalbėjo kas norėjo ir apie ką norėjo, dažnai nukrypdami nuo pradėtos temos. Vis dėlto, daugiausia

(Nukelta į 10 psl.)

ŽURNALISTO PREMIJA PASKIRTA VYTAUTUI MEŠKAUSKUI

Laureatas Vytautas Meškauskas

Žurnalistų premijai skirti komisija – pirm. A. Kučys ir nariai prel. dr. J. Prunskis, kun. Pr. Garšva, V. Gedgaudas ir VL. Butėnas, – pavesta Lietuvos Žurnalistų Sąjungos centro valdybos, svarstė žurnalistų premijai pasiūlytus kandidatus ir š.m. balandžio 17 d. nutarė Žurnalistų premiją skirti žurnalistui VYTAUTUI MEŠKAUSKUI.

Laureatas V. Meškauskas yra Dirvos redakcijos narys, politinis komentatorius, šiuo metu gyvenęs Pompano Beach, Floridoje.

Premija bus įteikta JAV LB Kultūros Tarybos ruošiamoje premijų šventėje Chicagoje.

Plačiau apie laureatą ir

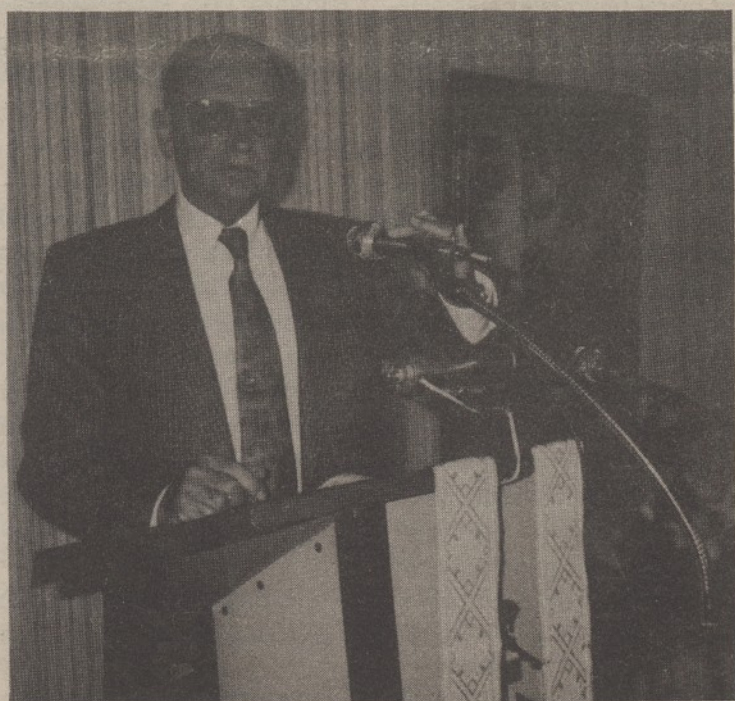
premių šventę bus kituose Dirvos numeriuose.

Vida Jonušienė (dešinėje) įteikia čekį premiją laimėjusiai Vidai Brazaitytei.

Amerikos Lietuvių Tautinės s-gos valdyba, pirmininkaujama dr. Leono Kriaučeliūno, š.m. balandžio 9 d. Lietuvos tautiniuose namuose, Chicagoje, suruošė buvusio Lietuvos respublikos prezidento Antano Smetonos 45 metų mirties paminėjimą.

Minėjimą pradėjo, gausiai susirinkusius svečius pasveikino ir programą vedė valdybos vicepirm. Petras Bučas. Į minėjimo programą buvo įterptas Amerikos lietuvių tautinės s-gos valdybos skelbto jaunimo konkurso laimėtojų premijų įteikimas. Šią programos dalį vedė vicepirm. Vida Jonušienė, kuri ir perskaitė jūry komisijos aktą. Komisiją sudarė Vytautas Kasniūnas, Regina Kučienė, Vida Jonušienė, Rūta Sakienė ir Vytautas Gedgaudas.

ALT S-gos vicepirm. Petras Bučas, pravedęs minėjimą.

I. Kriaučeliūnienės nuotr.

Premijas paskyrė šioms konkurso dalyvėms: 250 dol. – Vidai Brazaitytei, po 100 dol. – Aldai Mikučiauskaitei ir Ramai Bublytei (iš Clevelando) ir 50 dol. Elenai Tijūnėlytei. Jos visos, išskyrus Ramą yra Donelaičio mokyklos auklėtinės ir gyvena Chicagos apylinkėse.

Vida Jonušienė pasveikino premijų laimėtojas, o jų vardu Vida Brazaitytė tarė žodį:

"... Šiandieną čia gausiai susirinkome paminėti pirmojo ir paskutiniojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos keturiasdešimtpenktąsias mirties metines. Mes žinome, kad nepriklausomybė yra aukščiausia dva-

sinė palaima. Prezidentas Antanas Smetona buvo valstybinio lietuvių mąstymo gaivintojas ir pagrindėjas, kuris visada ir visur pabrėždavo tautiškumą.

Taigi, Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, stebėdama dabartinius įvykius atgimstančioje tėvynėje, nutarė paskelbti konkursą, tema – dabartiniai įvykiai Lietuvoje. Man yra didelė garbė, kad konkurso vertinimo komisija teigiamai įvertino mano ir kitų jaunuolių rašinius ir paskyrė premijas.

Ta proga norėčiau nuo širdžiai padėkoti visų laimėtojų vardu gerbiamam Amerikos Lietuvių Tautinės Są-

(Nukelta į 8 psl.)

LTSR Vėst
Respublikinė
Biblioteka

SAVAITINĖ POLITIKOS *Dirva*

Didelis persitvarkymas Lenkijoje. - Jį padiktavo pašlijusi ūkinė padėtis ir noras dalį atsakomybės perduoti 'Solidarumui'. - Demonstracijos Gruzijoje privedė prie susidurimo su kariuomene.

Prieš aštuoneris metus visa Lenkija labai džiaugėsi darbininkų sąjūdžio Solidarumas įsisteigimu. Arodė, kad komunistinė vyriausybė neturi kitos išeities, kaip tik su juo bendrauti krašto ūkines problemas sprendžiant. Po metų trynimosi Solidarumas buvo paskelbtas nelegaliu, kai kurie jo aktyvistai buvo net suimti. Dabar Lenkijos ūkinė padėtis laikoma taip pašlijusia, kad jos pataisymas visų pirma reikalauja ilgesnio skurdo periodo, kurį neišvengiamai turėtų lydėti streikai ir riaušės.

Demokratinuose kraštuose tokiais atvejais dažnai griebiamasi koalicinės vyriausybės sudarymo, nes opozicija, neturinti jokios atsakomybės, automatiškai nori išnaudoti savo naudai blogą valdančios partijos būklę.

Griežtis to paties būdo panorėjo ir Lenkijos vyriausybė su Maskvos pritarmu. Solidarumas tačiau jau septyni metai buvo laikomas nelegaliu. Už tat visų pirma jam turėjo būti suteiktas legalus statusas. Ir ne tik jam, bet ir "Ūkininkų Solidarumui" bei Studentų Unijai.

Birželio mėn. Lenkija turėtų rinkti naują instituciją – senatą. Į ją bus renkama slapta ir visuotiniai. Senatas turėtų pritarti seimo priimtoms įstatymams, kad jie būtų galios. Seimas tačiau bus renkamas kaip panašios institucijos Sovietų Sąjungoje. Tik kompartija ir jos valdomos organizacijos galės išstatyti kandidatus. Kartu prezidentas gaus daug daugiau galios ir juo bus perrinktas dabartinis prezidentas Jaruzalskis.

Kaip matome, Lenkija demokratizacijos procese aplenkė ne tik Sovietiją, bet ir kitus jos satelitus, duodama opozicijai ne tik legalų statusą, bet ir progą dalyvauti valdyme ir tuo pačiu, žinoma, nešti dalį atsakomybės. Palyginimui, Lietuvoje legali opozicija gali reikštis per Sąjūdį, jis tačiau yra infiltruotas komunistais ir negali būti laikomas visai savistoviu.

Solidarumo laimėjimas šį kartą tačiau nebuvo taip džiaugsmingai sutiktas kaip jo įsisteigimas. Priežastis yra ta, kad nei viena lenkų valdžia negali greitai išspręsti ūkinės problemos. Lenkija yra gavusi iki šiol 39 bilijonus dolerių paskolų iš užsienio. Paskolų davimas susto-

jo Solidarumą paskelbus nelegaliu. Viena iš komunistų dabartinių nuolaidų priežasčių yra laikomas noras gauti daugiau paskolų iš Vakarų – per tarptautines institucijas, kaip Pasaulinis Bankas, ir tiesiogiai – visų pirma iš Vakarų Vokietijos bei JAV.

Vyriausybės atstovas 'apvaliojo stalo' derybose, kuris privedė prie susitarimo su Solidarumu, gen. C. Kiszczak aiškiai pasakė, kad dabar "atėjo laikas Vakarams išpildyti savo įsipareigojimus Lenkijai".

Tie įsipareigojimai faktinai prasidėjo prieš 50 metų, Hitlerio Vokietijai užpuolus Lenkiją, kuriai D. Britanija ir Prancūzija pasižadėjo padėti, bet tada nieko negalėjo padaryti, o po karo net nesistengė išvaduoti Lenkijos iš kitos nelaimės – sovietų okupacijos. Šią vasarą Lenkiją žada aplankyti V. Vokietijos kancleris Kohl, o karo sukakties, rugsėjo 1 dieną – prezidentas Richard von Weizsaecker. Lenkai tikisi, kad abejais atvejais valstybininkus palydės nemažos ekonominės dovanos.

...

Iš Sovietijos atėjo žinia, kad balandžio 8 d. Gruzijos sostinėje Tbilise, per demonstracijas už nepriklausomybę, buvo užmušta 16 civilių ir per 80 sužeista. Atrodo kad demonstrantams pasipriešino kariuomenė, kuri kastuvais puolė demonstrantus ir pati patyrė nuostolių – 91 sužeisti.

Demonstracija iššaukė sovietų sukurstytas sąjūdis Abkhazian autonominėje respublikoje, kuri faktinai sudaro Gruzijos dalį ir kurioje gyventojų dauguma yra gruzinai, reikalaujant lygių teisių, panašiai kaip Lietuvoje prieš Sąjūdį šiaušiasi sovietų sukurstytos lenkų ir rusų mažumos.

Gruzinais, kaip ir jų kaimynais armėnai, turi seną, garbingą istoriją. Krikščionybę jie priėmė jau trečiame šimtmetyje. Rusai juos okupavo 1801 m., tačiau jie smarkiai priešinosi rusifikacijai. 1893 m. Gruzijoje pradėjo veikti marksistai, sudarę savo vadinamą 'trečią grupę', kurioje dalyvavo ir Stalinas. 1905 m. Gruzijoje buvo labai dideli neramumai. 1917 m. gegužės 26 d. Gruzija pasiskelbė nepriklausoma, bet 1921 m. buvo vėl sovietų aneksuota.

Gruzijoje gyvena per 5

milijonus žmonių, dauguma gruzinų - 67%. Rusų yra 7.4%, azerbaidžianų 5.1% ir armėnų 9%.

...

Paskutinėmis žiniomis, Kremlius į Gruziją pasiuntė užs. reik. ministrą Ševerdnadžę, kuris yra ten buvęs KGB viršininku, išaiškinti padėtį. Viso per kariuomenės demonstrantų užpuolimą žuvo 18 žmonių, jų tarpe 12 moterų, ir per 250 buvo sužeista.

Antradienį, balandžio 4 d. Tbilise, Lenino aikštėje susirinko apie 150 badaujančių, reikalaudami Gruzijai nepriklausomybės. Savaitgalį juos stebėję jau keli tūkstantčiai žmonių. Susirūpinę miesto pareigūnai pašaukė kariuomenės talkos penktadienį vakare. Per naktį ir šeštadienį įtempimas augo. Sekmadienio rytą, atėjus įsakymui išsiskirstyti ir demonstrantams bei žiūrovams jo nepaklausius, kariuomenė juos puolė.

Sovietijos Aukščiausios Tarybos prezidiumas, kuris eina jos pareigas ne sesijų metu, priėmė įstatymą, kuris leidžia prieš demonstrantus imtis labai griežtų priemonių. Jį pranešdama PRAVDA išpėjo, kad vyriausybė griebis griežtų priemonių prieš ekstremistus, kurie kasąsi po Sovietijos pagrindais, nuo Baltijos iki Moldavijos ir Kaukazo.

Lietuvoje...

Per 'neformalių' spaudos leidinių atstovų susirinkimą Vilniuje paaiškėjo, kad Lietuvoje šiuo metu eina bent 36 'neformalūs' spaudos organai. Tai Persitvarkymo Sąjūdžio, Lietuvos Demokratų partijos, Skautų ir Žaliųjų periodiniai leidiniai. Atkurta Lietuvos Žurnalistų Sąjunga negina juose dirbančių žurnalistų interesų, todėl nutarta įsteigti Lietuvos Nepriklausomų Žurnalistų Asociaciją.

Kovo 26 d. Sovietijoje buvo pavarytos viena valanda laikrodžių rodyklės, tačiau taip nepadaryta Lietuvoje ir kitose Baltijos respublikose. Mat, Lietuvos laikrodžiai iki šiol laikėsi Maskvos laiko, pagal kurį saulė į pietų tašką pas mus atriedėdavo 14 val. 20 minučių. Visur kitur pasaulyje stengiamasi, kad jie būtų maždaug lygūs. Lietuvos laikrodžių vasarai nepastūmus, jie tiksliau rodytų tikrą laiką.

■ Iš kitos pusės

Š.m. kovo 5 d. Vilniuje įvyko Lietuvos žydų kultūros draugijos steigiamasis susirinkimas. Jame dalyvavo 493 delegatai iš 70 daugijos rėmimo grupių. Pirmininku išrinktas Emanuelis Zingeris. Visai slaptu balsavimu, o ne kokio nors komiteto ar pareigūno nurodymu. Jis daugiausiai pasidarbavo kuriant tą organizaciją. Pilna emocijų buvusi rašytojo Grigorijaus Kanovičiaus kalba:

"Gerbiemieji delegatai ir gerbiemieji svečiai!

Dauguma jūsų į šiuos rūmus kilo į Tauro kalną vedančiais laiptais. Pasakykite atvirai – tai nepaprasti laiptai. Jie grįsti akmenimis iš žydų kapinių, mūsų gerbiamų protėvių antkapiais."

Kokia likimo ironija! Žydai, kurie tiek daug prisidėjo prie komunizmo suformavimo, kurie sudarė milžinišką daugumą N. Lietuvoje veikusioje kompartijoje, buvo patys pasmerkti iširti tautiniai bespalvėje masėje. Tik kitų tautų atgimimas privertė ir juos pagaliau atsibusti, pareikalauti vietos savo atskirai tautinei kultūrai.

Gaila, kad tam populiariai vadinamam Lietuvos žydų suvažiavimui vietos spauda skyrė palyginti nedaug vietos. Tiesa, kovo 11 d. KOMJAUNIMO TIESOJE pasirodė jautrus Gintarės Adomaitytės reportažas. Kaip visados – įdomus ir jausmingas, tačiau mažai konkrečių skaičių ir faktų lydimas.

Vienas iš įdomiausių svarstomų dalykų buvo programos aštuntas punktas, turėjęs įvertinti NKVD dirbusius žydus. Jį svarstant Sergėjus Kanovičius pareiškė:

"Guzinų tauta – stipri tauta. Nes ji moka atgailauti, ji neslepia nei Berijos, nei Stalino. Lietuvių tauta – stipri tauta. Ji neslepia, kad buvo žydšaudžių. Pripažinkime ir mes, kad turėjome savų niekšų."

Adomaitytė taip aprašo vykusias tuo klausimu diskusijas:

"Vieni norėjo pripažinti, kiti ne. Vieni buvo už atgailą, atsiprašymą ar konstatavimą (geriau mes patys, ne kitataučiai), kiti sakė – neduokite peno draugijai 'Pamiat'."

"Jei atvirai, tai atvirai ... Lietuvoje gimusių, augusių žydų pozicija viena (už atsiprašymą), atvykusių iš svetur – kita (už nutylėjimą). Skirstau labai apibendrintai, nes ir tarp atvykusių yra subtilių, studijavusių ir tebestudijuojančių Lietuvos istoriją ir žydų Lietuvoje istoriją, o čia gimusių – atvirų, net nebandančių maskuotis stalinistų."

Autorė nepasako, koks buvo balsavimo rezultatas, jei jis iš viso buvo. Tai pagaliau nesvarbu. Svarbiau, ką žmogus galvoja sau, o ne kitam parodyti. (vm)

● Grįžtant prie laikraščių ... Pasirodė kaž kokių nepriklausomų žurnalistų-satyrininkų leidinys KRANKLYS. Jį leidžia autoriai savo lėšomis, o pardavinėja po 50 kapeikų, kas labai brangu, nes dienraščiai pardavinėjami po 3 kapeikas. Pašiepia naujas organas visus – Sąjūdį ir Kompartiją, pagal principą, paskelbtą š.m. pirmam numeryje: "Nėra gryčios be dūmų, kaip ir kaimo be savo dumiaus".

● Paaiškėjus, kad nusikaltimų prieš paprasčiausią žmoniškumą būta ne tik Hitlerio, bet ir Stalino laikais, ruošiamas įstatymas, kuris ... apsaugotų buvusius stalinistus. 27-sis projekto straipsnis numato:

"Nėra nusikaltimas toks veiksmas, kuris kad ir atitinka baudžiamos veiklos požymius, bet padarytas vykdant įsakymą arba potvarkį, jeigu asmuo nesuprato šio įsakymo ar potvarkio nusikalstamo pobūdžio. Šiuo atveju už padarytą nusikalstamą įsakymą arba potvarkį atsako jį davęs (dabar jau miręs) asmuo."

Tuo tarpu vokiečių karo nusikaltėlius teisiant buvo nustatytos taisyklės, jog tai,

kad teisiamieji veikė pagal vyriausybės potvarkį, neatleidžia jų nuo atsakomybės, bet gali būti laikoma pretekstu sumažinti bausmę, jei Tribunalas pripažins tai būtina teisingumui.

EXPERIENCED MACHINISTS

Need (4) immediately for rapidly expanding company. Experienced on Lathes & Mills. Must be able to work from prints, setup & operate. Excellent company paid benefits & vacation. Starting wage based on experience. Apply in person between the hrs. of 9-3 pm. or call Bruce at (215) 443-7517

Dick Moll & Sons, Inc.,
415 Constance Dr.,
Warminster, PA. 18974

(15-24)

PRINTING

Opportunity for the right person if you are expd in contact processes such as:
FILM NEGATIVE
WASHOFF - MYLAR
PAPER PRINTS
& ARE SELF-STARTER
EQUITABLE BLUEPRINT & PHOTO
PRINT CO., INC. - Wants You!
We are an equal opportunity employer.
ALL UNION SHOP
Must be U.S. Citizen or have a greencard.
Call Lori at (212) 962-5672
for an appointment for an interview.

(15-24)

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED DIEMAKERS

Be able to set up work from blue prints & close tolerance.
Needed — Experienced in progressive and line dies. Excellent working environment with CAD/CAM capabilities and CNC equipment. Excellent opportunity for good Diemakers. Please apply in person at: Sequolia Tool, 13222 Merriman, Livonia, MI 48150.

(12-18)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA P.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344
6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.

Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiuro numerio kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Tarybos pareiškimas

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Taryba, apsvarčiusi savo metiniame suvažiavime 1989 kovo 11 Huettenfelde naujausius įvykius Lietuvoje, pareiškia:

- GALUTINIS išeivijos, kaip ir visos lietuvių tautos, tikslas buvo ir yra "atskirta nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis, nepriklausoma demokratiniiais pamatais sutvarkyta Lietuvos valstybė su sostine Vilniuje", kadangi kitokiuose visuomeninio ir politinio gyvenimo pavidaluose ilgainiui išlaikyti tautinį savitumą neįmanoma.
- KELYJE į šį galutinį tikslą gali būti siekiami ir tarpiniai tikslai. Svarbu išvengti pavojų, kad sovietai ar pasaulio visuomenė tų tarpinių tikslų nepalaikytų galutiniais.
- TAUTAI yra svarbu viešai reikšti savo galutinius siekius dabar, net jei laikas jų vykdymui dar nebūtų atėjęs. Patirtis rodo, kad šandien nepasiekiami tikslai niekad nebūs pasiekti, jei jie nebus keliami dabar.
- TAUTOS vienybė yra aukšta vertybė. Ji paskutiniu metu ypač gražiai pasireiškė ir tarp lietuvių Lietuvoje bei tarp krašto ir išeivijos. Tačiau tautos vienybė nėra aukščiausia vertybė. Todėl ateityje skiriamoji linija, jei išvis, eis ne tarp krašto ir išeivijos ir ne tarp komunistų ir nekomunistų, bet tarp nepriklausomos Lietuvos šalininkų ir jos priešininkų.
- ŠIUO metu krašte matomi du paveikūs akcijos būdai: bendradarbiavimas ir akistata su valdžia. Daug lengvatų ir laimėjimų pasiekiam bendradarbiaujant su valdančiaisiais, tačiau savo galutinio tikslo Lietuva tikriausiai taip nepasieks.
- PASAULYJE gyvenantys lietuviai sudaro vieningą Lietuvos Tautą. Jos dalių bendradarbiavimui, sie-

kiant įgyvendinti tautos aukščiausius troškimus, turėtų būti jokių varžtų. Ryšiai tarp išeivijos ir tautos palaikytini ir plėstiniai kaip savitas tikslas, o ne kaip krikus išeivijai. Tėvynės parama išeivių neišgelbės, jei jie nebus kūrybingi.

• NEPRIKLAUSOMA Lietuvos valstybė tapo Hitlerio-Stalino agresijos auka ir buvo prieš Tautos valią įjungta į Sovietų Sąjungą. Šito prievartinio įjungimo Lietuvių Tauta niekada nepripažino teisėtu. To nepripažįsta ir daugelis įtakingų pasaulio valstybių. Todėl reikalaujama, kad Federalinės Vokietijos Respublikos ir Sovietų Sąjungos vyriausybės Hitlerio-Stalino paktą paskelbtų negaliojančiu, pasmerktų pagal jį vykdytą politiką ir atitaisytų Pabaltijo kraštams padarytas skriaudas, grąžinant iš jų atimtą nepriklausomybę. Dėtinios pastangos, kad ir kitos valstybės bei Europos parlamentas paremtų šį reikalavimą.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo klausimas spręstas Tautos valios pareiškimu. Siūlome ir išeivijos veiksniams pasvarstyti, ar nepribrendo laikas deryboms su Sovietų Sąjungos vyriausybe dėl Lietuvos okupacijos pabaigimo.

• KOKIAIS tikslais bebūtų pradėta Gorbaciovo persitvarkymo politika Sovietų Sąjungoje, Lietuvoje ji atnešė savitą ir neplanuotą padarinį: platų tautinį atgimimą. Šis vyksmas yra sveikintinas ir remtini visi visų pavienių asmenų, sambūrių ar organizacijų veiksmai, kurie veda prie didesnio nepriklausomumo, laisvėjimo, demokratėjimo, daugialypiškumo, religinės laisvės ir žmogaus teisių pripažinimo, gerovės pakėlimo. Išskirtinas dėmesys teiktinas Lietuvos jaunimui ir jo besikuriantioms organizacijoms.

Taip savo reportažą pavadinęs, britų "The Guardian" bendradarbis Jonathan Steele rašo:

Dar nė metams nepraėjus nuo to laiko, kai Sovietų Sąjungos Baltijos respublikose atgijusi politinė veikla prasiveržė į paviršių, rezultatai jau labai jaučiami – to rajono trys komunistų partijos niekada nėra išgyvenusios tokios gilios krizės kaip dabar! Tos partijos yra taip susiskaldžiusios, kad jau arti tasai taškas, kai jos nebepajėgs išlaikyti kontrolės.

Sugrįžusį į tą rajoną penketą mėnesių po to, kai buvo įsteigtos masinės piliečių organizacijos, žinomos populiarių frontų vardu, lankytoja nustebina padidėjusi įtampa tarp vietinių gyventojų ir imigrantų, ir atviri ginčai išstojimo iš Sąjungos klausimu, kas iki neseno laiko buvo draudžiama tema.

"Šioje respublikoje mes turime nepartinę santvarką", sako Latvijos Internacionalinio fronto vadovas Anatolis Belaičiukas. "Atrodo, kad centro komitetas nebepajėgia susitvarkyti su tauta ar su esamąja padėtimi", kaip sako rašytojų sąjungos pirmininkas Janis Peters.

Abu tie vyrai kalba iš labai skirtingų pozicijų. Vienas yra pagrindinis asmuo, kuris rūpinasi respublikos rusų, ukrainiečių ir kitų ne latviškų bendruomenių reikalais. Kitas yra varžovinio Populiarinio fronto vadovaujantis narys. Tačiau abu jie priklauso Latvijos komunistų partijai.

"Daugelio žmonių galvoje, būti partijos nariu dabar iš tikro neesminis dalykas. Jie sprendžia apie mus iš to, kokia yra mūsų laikysena pagrindiniais klausimais", prideda dar Peters.

Kai kas partijos vienybės susmukime išžiūri pažan-

Išeivijos laikysena visų pirma turi būti teigiamai orientuota, kokia ji yra ir krašte. Nauji laikai, nauja sovietų strategija reikalauja ir iš mūsų naujo galvojimo, naujo žodyno ir naujų atsakymų.

• KAD tauta sunkiomis okupacijos sąlygomis išliktų gyva, yra naudotini įvairūs viešos ir slaptos rezistencijos būdai. Išskirtina pagarba priklauso tiems, kurie gynė lietuvių tautos interesus, nebdami pavojaus savo laisvei ir gyvybei.

• TAUTA krašte sprendžia, kas ir kaip darytina. Ji geriau pažįsta savo padėtį, jai tenka nešti ir visas pasekmes. Tačiau atskirais klausimais ir atvejais turėtų būti išgirstas ir išeivijos balsas.

(VLB Inf.)

Baltijos komunistų partijos 'netenka kontrolės'...

gą – gyvybinę sąlygą rimtai apsvarstyti įvairias Latvijos ateities galimybes. Kiti baiminasi, kad partija yra vieninga, kuri gali visuomenę prilaikyti nesusiskaldžiusią ir užkirsti kelią susidūrimams, kad jie nesprogtų riaušėmis su dar neapčiuopiamomis pasekmėmis.

Lietuvoje partijos krizė dar aštresnė negu Latvijoje. Partijos vadas Algirdas Brazauskas šiomis dienomis išpėjo savo tautiečius, kad karo stovis čia pat už kampo, jeigu padėtis greit nenurims.

"Mes jau esame arti tos padėties, kurie reikalauja administracijos specialios formos ir grįžti į niūrius praecities laikus. Ar mums reikia Karabacho likimo? Ar lietuvių tauta šito siekia?" – klausė, nurodydamas į daugiausia armėnų apgyvendintą Azerbaidžiano užkampį, kurį vis dar tebesaugo rusiški tankai.

Nors visos trys respublikos – Latvija, Lietuva ir Estija, – turi skirtingus etninius ir istorinius bruožus, bet daugeliu atveju iš esmės jos panašios. Visos jos turi Populiarius frontus, kurie praeitais metais buvo sukurti persitvarkymui remti.

Tačiau kiekviename tų frontų – o juose apytikriai apie trečdalis narių yra komunistai – susidarė radikalūs sparnai, kurie vis aiškiau kelia visišką nepriklausomybės reikalavimą.

Veikia ten taip pat ir už nepriklausomybę pasisakančios partijos kiekvienoje tų respublikų, kurios irgi reikalauja vienokių ar kitokių laisvių.

Steigiamuosiuose kongresuose praeitą rudenį, frontai savo programose užuominas apie socializmą tepaminėjo vien puse burnos. Didžioji dauguma narių dabar atvirai siūlo vakarietišką rinkos ekonomiką ir daugpartinę santvarką.

Savo ruožtu kiekviena respublika turi varžovines organizacijas, – Latvijoje vadinasi Interfrontu, Estijoje Intersąjūdžiu ir Lietuvoje Vienybe, – kurios sakosi esančios ne etninės. Bet iš tiesų tai yra įvairių imigrantinių bendruomenių sambūriai, vadovaujami rusų. Jie nuo populiariųjų frontų skiriasi ne ideologija, bet artimiausiu jiems ir emociniu tautybės klausimu. Vietiniu parlamentų pastangos prarasti įstatymus, kad kiekvienos respublikos vietinė kalba būtų oficialioji kalba ir kad būtų suvaržyta imigracija, kelia masinį jų nepasitenkinimą.

Pagaliau kiekvienoje respublikoje komunistų partija yra susiskaldžiusi į persitvarkymą remiančius ir jo kritikus. Tokia pat kova tarp pažiūrų ir konservatorių dėl

Garbačiovo reformų apimties ir vykdymo greičio, kokia vyksta Rusijoje, eina ir Baltijos respublikose, tik čia ji žymiai aštresnė. Visada tvyroja baimė susilaukti Maskvos smūgio, jeigu padėtis daugiau pakryptų antisovietine linkme.

Populiariųjų frontų nuo saikieji pripažįsta tą pavojų. Pastaruoju metu papildomuose rinkimuose į Lietuvos Aukščiausiąją tarybą, jaunas aktyvistas iš Sąjūdžio, kaip ten respublikos populiariusis frontas vadinamas, nugalėjo didelio miesto partijos vadą. Rinkimuose į Liaudies deputatų tarybą Sąjūdžio kandidatas Arvydas Juozaitis atsiėmė savo kandidatūrą, nenorėdamas varžytis su partijos vadu Brazausku.

Jis pasiėmė pagal "aiškų politinį sveiką protą" ir paremdamas pažangųjį centro komiteto sparną ir sakė: "Mes aiškiai pamatėme, kad stiprėja stagnacijos rėmėjų vienybė ir jau susilpninta Brazausko pozicija".

Latvijoje tautinių klausimų sprendimai buvo pasukti reikalinga kryptimi. Po mėnesiais trukusio populiariojo fronto spaudimo, partija pagaliau sutiko, kad tautinė prieškario vėliava Latvijoje būtų oficiali vietoj dabartinės, kurioje dominuojanti yra sovietinė raudonoji. Nepriklausomybės siekiantieji sąjūdžiai ir fronto radikalūs sparnai sako, kad Latvija turi pasilaikyti senąją vėliavą – "simbolį, primenantį, kam mes priklausome". – iki respublika pasieks visišką nepriklausomybę.

Peters, kuris priklauso nuosaikiam fronto sparnui, žiūri į tai, kaip į grumtynes tarp pastangų pasiekti visuotinės demokratizacijos visoje Sovietų Sąjungoje ir reikalavimų gauti nepriklausomybę. "Aš kovuju už atvirą demokratiją Sovietų Sąjungą. Radikalai fronte tebėra kol kas mažuma. Jei Maskva duos mums laisvę, dings visi mūsų reikalavimai dėl nepriklausomybės."

Laisve jis supranta ekonominę suverenitetą ir teisę Latvijai pačiai daryti politinius sprendimus dėl kalbos, pilietybės, imigracijos ir, iš tiesų, dėl daugelio kitų dalykų.

Jis yra už tai, kad Sovietų Sąjunga pasidarytų tikra federacija, kurią sudaranti respublika turėtų tikrą savo autonomiją. Antrosios stadijos metu jos turėtų sudaryti konfederaciją, kurioje centras pasilikėtų sau tik gynybos ir užsienio reikalus. Trečiosios stadijos metu turėtų būti pereita į daugiapartinę santvarką.

Peters atmeta galimybę bendradarbiauti su Interfron-

(Nukelta į 4 psl.)

'Tėviškės Žiburiams' 40 metų

J. Varčius

Kanados lietuviai šiuo metu turi du savaitraščius. Pirmasis – 'Nepriklausoma Lietuva,' – pradėtas leisti 1940 m. Toronte ir sekančiais metais perkeltas į Montrealį, kur iki 1947 m. buvo spausdintas rotatorium o vėliau spaustuveje.

Antrasis savaitraštis – "Tėviškės Žiburiai," – kurio pirmasis numeris išleistas 1949 m. gruodžio 24 d. Toronte. Jo leidėja – Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". Taigi, TŽ dar tik įžengė į 40-sius savo amžiaus metus, kurie buvo paminėti šio savaitraščio iškilmingame, tradiciniame, metiniame vakare-pokylyje, įvykusiame 1989 m. balandžio 1 d. Anapilio didžiojoje salėje. Dalyvavo per 500 svečių.

Susirinkusius svečius pasveikino KKK kultūros draugijos "Žiburiai" pirm. dr. S. Čepas, primindamas, kad šiuo pobūviu pradedama paminėti "Tėviškės žiburių" 40-ties metų sukaktis, kuri iškilmingiau bus paminėta specialiu renginiu šių metų pabaigoje. Kalbėdamas apie šio savaitraščio leidimo organizavimo pradinę darbą, dr. S. Čepas trumpai priminė, kad 1949 m. buvo labai sunkūs visiems naujiems ateiviams, nes jie buvo neturtinigi. Svarstybos leisti savaitraštį sukeldavo netikrumo, abejonių dėl lėšų ir skaitytojų telkimo, patalpų ir spaustuovės įsigijimo, redaktorių ir bendradarbių suradimo.

Nežiūrint šių sunkumų, planingai organizuojant, atsirado ir redaktoriai su bendradarbiais, ir patalpos su spaustuve, ir skaitlinga skaitytojų šeima, išsisklaidžiusi ne vien Kanadoje, bet ir laisvajame pasaulyje, kur tik gyvena lietuviai. "Tėviškės žiburiai" skaitomi ir okupuotoje Lietuvoje, žinoma tik tų, kurie gali

gauti raktus į užrakintas bibliotekų patalpas.

Pirmoji TŽ redakcija, administracija ir spaustuovė įsikūrė Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonijos rūsyje, kur klebonu buvo sumanus ir veržlus kun. P. Ažubalis. Vėliau prie klebonijos buvo pristatytas priestatas, kur įsikūrė redakcija ir administracija. Nors parapija turėjo skolų, tačiau TŽ nereikėjo mokėti nuomos už patalpas.

TŽ leidimo sąlygos žymiai pagerėjo, kai a.a. kun. J. Ažubalis apie 1970 m. pradėjo statyti Anapilio sodyboje centrinį pastatą, kuriame buvo įrengtos specialios erdvios patalpos redakcijai, administracijai ir spaustuvei. Anapilio korporacija atleido TŽ nuo nuomos ir kitų mokesčių, sudarydama idealias sąlygas šio savaitraščio leidimui. Dar vis didėjanti skaitytojų šeima remia TŽ ne tik prenumeratomis, bet ir gausiomis aukomis, bei testamentiniais palikimais. Prie jų prisideda metinėmis aukomis Kanados lietuvių fondas ir lietuviški kredito kooperatyvai. Reikšmingas yra ir prel. J. Prunskio \$10,000 neliečiamo kapitalo fondas, iš kurio investavimo pajamų bent simboliškai galima atlyginti jauniems spaudos bendradarbiams.

"Tėviškės žiburių" pirmasis redaktorius buvo istorikas dr. Adolfas Šapoka. Po jo mirties 1961 m. redagavinimą perėmė prel. dr. Pranas Gaida, kuris padedamas Vytauto Kastyčio be pertraukos redaguoja 28 metus. Pablogėjęs redaktoriaus sveikatai, jam padėti buvo sudaryta redakcinė kolegija: prel. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andriulis, Vyt. Balčiūnas ir Č. Senkevičius.

Redaktorius Pr. Gaida neseniai sulaukė deimantinės savo amžiaus sukakties. Šio

vakaro proga sukaktuvininkas buvo pagerbtas įteikiant jam simbolišką lazda, meniskai pagamintą iš stipraus lietuviško medžio, išdrožinėta tautiniais motyvais su Kaišiadorių vyskupijos ir "Tėviškės žiburių" ženklais, primenant jo tvirtą charakterį, gimtąjį kraštą ir 28 metų redaktoriaus darbą.

TŽ yra turiningas savaitraštis, 10-12 psl. apimties, išsamiai aprašas Kanados ir pasaulio lietuvių išeivijos visuomeninę-kultūrinę veiklą, skelbias daug aktualių straipsnių apie gyvenimą ir įvykius okupuotoje Lietuvoje, nagrinėjęs nutautėjimo ir lietuviybės išlaikymo problemas išeivijoje. Tai pavyko atsiekti TŽ redaktoriams sutelkus gausią būrį pajėgių bendradarbių iš pasaulio lietuvių kolonijų.

Dr. S. Čepas, pareiškęs padėką redaktoriams, administracijai bendradarbiams, rėmėjams ir talkininkams, baigė savo kalbą išreikšdamas viltį, kad TŽ ir 5-me dešimtmetyje galės išsilaikyti ir lankyti skaitytojus kiekvieną savaitę, skleidami krikščioniškos tiesos ir tėvynės meilės žiburėlius visai lietuvių išeivijai, ir palaikys laisvės vilties kibirkstėlę pavergtoje tautoje.

Meninę dalį atliko "Volungės" mišrus choras, vadovaujamas jo mokytojos ir dirigentės D. Viskontienės. Talkinant muz. J. Govėdui, solistei A. Pakalniškytei ir pranešėjai R. Jonaitienei, šis jaunimo choras atliko apie valandą užtrukusį dainų koncertą. Programa buvo įvairi, sudaryta iš mišraus choro ir solistės harmoningai atliktų dainų. Publika programos atlikėjams nepagailėjo garsių plojimų, o koncertui pasibaigus vadovai buvo papuošti pavarario gėlių žiedais.

Po oficialios TŽ minėjimo dalies, 8 v.v. prel. dr. Pra-

Tėviškės Žiburių leidėjai įteikė vyr. redaktoriui prel. dr. Pr. Gaidai dovaną – medžio dirbinį su simboliais, primenančiais tėviškę ir Tėviškės Žiburių darbo aplinką. St. Dabkaus nuotr.

nas Gaida sukalbėjo maldą ir prasidėjo vaisės, pokalbiai ir šokiai. Vyko mažoji ir didžioji loterijos, kurių laimėjimus suaukojo TŽ rėmėjai. Visi dalyviai, patenkinti nuotaikingu pobūviu, skirstėsi su viltimi susitikti pagrindiniame TŽ 40 metų sukakties minėjime šių metų pabaigoje.

Baltijos komunistų...

(Atkelta iš 3 psl.)

tu, ta veiklia rusiška grupė. Jis taip pat atmata konfederaciją kaip tikslą. "Aš esu partijos narys, bet galvoju, kad partija privalo nuolat užsitarnauti ir įrodyti savo autoritetą. Esu prieš valdžios monopolizavimą."

Anatolis Belaičiukas ir Anatolis Aleksejevas, kalbantieji už Interfrontą, sako: "Mūsų siekimas yra saugoti persitvarkymą. Antras siekimas – apsaugoti nelatvius."

Jie skundžiasi, kad partijos vadovybė pasidavė na-

cionalistų reikalavimams, nepagalvodama apie nelatvius. Jie sutinka, kad imigracija turi būti sumažinta, bet sako, kad geriausia būtų tai pasiekti sustabdant darbininkų paieškovimus, o ne baudžiant firmas, kurios iš kitur kviečia darbininkus.

Vadovaujantį vaidmenį Latvijos radikalioms idėjoms plisti turi spauda. Daugumas partijos oficialiųjų leidinių, ir ypač televizija, yra populiariojo fronto rėmėjų rankose. Be to, frontas turi ir savo savaitinį leidinį Pabudimas.

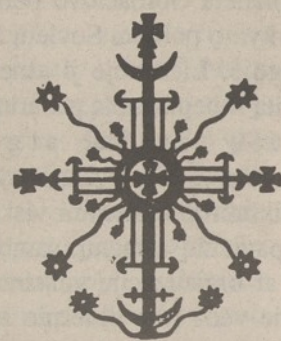
Pasiruošimas dabartiniams rinkimams Baltijos respublikose nėra ypač reikšmingas. Žmonės ruošiasi lemiamiems rinkimams rudenį į respublikinius parlamentus.

Jeigu juose daugumą surinks nepriklausomybės siekiantieji, tuomet galėtų prasidėti susidūrimai su Maskva, o tai reikštų, kad galime dar pamatyti kažin kokių dalykų.

(kp)

Toronto Volungės choras, vadovaujamas muz. Dalios Viskontienės atliko vakaro meninę programą. Nuotraukoje choro vyrai ir dirigentė. Prie mikrofono Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė, vadovavusi vakaro programai. St. Dabkaus nuotr.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

KŪRYBA IR MOKSLAS

Iškilmės Vilniaus universitete

Valdas Adamkus brangus mūsų mokslo šeimos narys

Prof. dr. Česlovas Kudaba

Greit prabėgo 10 metų nuo kilnios mūsų kultūros ir mokslo datos – Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimo. Nepaisant stagnacinio užtemimo, mažų išgalių ir anuomet šventėme iškilniai. Ir tuo metu tai buvo tautinė šventė, ką tada pajuto visa Lietuva. Deja, daug ko trūko anuomet. O būtent užtarnautų nuopelnų pripažinimo tiems, kuriuos pats Universitetas jau tada matė ir pasirinkti galėjo. Deja, ne viską galėjo. Tad šių metų – 410-ties Almae Matris minėjimas – tarsi didžiosios datos

atliepis. Gražiausias ir prasmingiausias šiandieninės šventės aktas – naujų Universiteto Garbės daktarų imatrikuliavimas. Tarp trijų (lenkas Č. Olchas ir vokiečių K. V. Vinteris) mūsų tautietis Valdas Adamkus. Tai jau seniai mūsų (greit 20 metų) universitete žinomas žmogus įžymus ekologijos specialistas, pasiekęs neabejotinų mokslinės minties sprendimų daug laimėjęs organizacinėje veikloje ekologijos naudai, nuveikęs ženklių darbų tautos kultūros labui.

Iškilmės universitete

prasidėjo sukakties išvakarės dieną, susirinkus visiems į mokslinę konferenciją, kurioje išklausyti pranešimai skirti universiteto istorijai. Ta proga Mokslo muziejuje atidaryta jubiliejinė ekspozicija. Konferencijoje atidesnio dėmesio susilaukė tų mokslininkų primintieji darbai, kurie visuomeninių santykių demokratiškumą kėlė dar XVIII a. Tautinio atgimimo sąjūdžio nuotaikoje istorijos kaip mokytojos pavyzdžiai žadina naujos prasmės pajautą, poreikį istoriją nuolat turėti kaip patarėją ir užtarėją,

Naujasis garbės daktaras Valdas Adamkus perišamas garbės juosta ...
G. Kudabos nuotr.

Vilniaus universitete 1989 m. balandžio 1 dieną sklindant Gaudeamus garsams ... Prie garbės stalo iš kairės: prof. Merkys, prof. Tarvydas, prof. Č. Kudaba, K. Baltrūnas, Universiteto Rektorius prof. Jonas Kubilius ir naujieji Universiteto Garbės Daktarai – Frankfurto universiteto prof. K. V. Vinteris, Lenkijos mokslų akademijos prof. Č. Olechas ir JAV aplinkos apsaugos Vakarų Vidurio rajono administratorius, JT ekologijos patarėjas inž. Valdas Adamkus.
V. Ylevičiaus nuotr.

Senajo Vilniaus universiteto kieme, nepaisant sniego ir lietaus, svečiai ir studentai laukia ateinant universiteto rektoriaus ir naujųjų garbės daktarų.
V. Ylevičiaus nuotr.

ypač ieškant naujųkelių į ateitį. tokios mintys lydėjo klausantis kartu su p. Valdu Adamkumi konferencijos referatų.

Ši kartą mūsų garbinamam svečiui viešint nemaža valandų leidome kartu, kaip visada šalia jo matėme daugelį vienmečių, artimų dar nuo šviesios vaikystės, mokslo metų. Jo apsilankyams visada sukviečia ir mus čia vietinius gražiam pabendra-

ties dienoje, balandžio 1 d., 15 val. po pietų. Prasidėjo Didžiajame Universiteto kieme, iškilmingu memorialinės atminties pagerbimu. Sustota prie vardu, įrašytų rūmų sienose, padėtos gėlės, pabūta tylos susikaupime. Iškilnių ritualas taip pat buvo patrauklus, nes jame laikytasi progai nusistatytų tradicijų. Beje, Aula, kurioje tas vyko, labai kilni: baltos kolonos, čia dirbusiųjų žymiausių

Naujam Vilniaus universiteto garbės daktarui Valdui Adamkui priėmus daktaro diplomą, studentė įteikia gėlių puokštę.
V. Ylevičiaus nuotr.

vimui. Man gi, su pasitenkimu tai pasakysiu, teko išties maloni ir brangi proga būti pristatančiuoju asmeniu per pagrindines iškilmes. Kažkas juokaudamas pavadinu krikštąteviu.

Daktarų inauguracinės iškilmės prasidėjo Vilniaus universiteto įkūrimo sukak-

mokslininkų biustai, vargonai. Lotyniškos oracijos, vargonų monumentiniai įtarpai. Prasidėjo būsimų daktarų pristatymas Universiteto senatui, kad galėtų priimti sprendimą. Pirmuoju buvo p. V. Adamkus, kurio asmenį, t.y. jo inžinerinį, organizacinį ir (Nukelta į 6 psl.)

Valdas Adamkus...

(Atkelta iš 5 psl.)

visuomeninį indėlį į kultūrą ir mokslą, nuopelnus Universitetui ir Lietuvai nušviesti turėjau garbės. Nors inauguraicinė kalba yra parašyta atskira, bet noriu glausta forma p. V. Adamkaus nuopelnus apibūdinti.

Senatas aukštai įvertino tai, jog p. V. Adamkaus skelbtuose darbuose, kurių per 100, gvildenami mokslinės minties, inžinerinės srities teorijos klausimai skirti hidrochemijos klausimams vidaus vandenyse; darbuose pasekama cheminių medžiagų, kurios nuolat iš įvairiausių gamybos šaltinių paskleidžiamos, įterpiamos dirvose, atsiduria požemio ir paviršiaus vandenyse migracija, pasekmės; dalis tų medžiagų į vandenį patenka iš oro. Paskirta daug dėmesio vidaus eutrofikacijai stabdyti, teorinių, inžinerinių vandenų apsaugos sprendimų gerinimui. Buvo paminėti V. Adamkaus nuopelnai gelbstint toki visoje Žemėje unikali gamtos kompleksą – Didžiuosius ežerus, už kuriuos jam JAV-jose paskirti didelį apdovanojimai. Apdovanojimų p. V. Adamkus pelnęs daug. Praėjusiais metais Lietuvoje jam už nuopelnus Lietuvos gamtos apsaugai paskirta T. Ivanausko premija. Nežiūrint 'garbingo aukso' ir diplomų, nei kiek neabejoju, žinodamas V. Adamkų kaip žmogų ir idėjų brolių, šis Tėvynės Universiteto garbės daktaro diplomą – aukščiausias pripažinimo žymuo.

Dar noriu pasakyti apie Daktaro (rašau jau apie tituluotą) V. Adamkaus nuopelnus mokslui, kultūrai ir praktikai. Jam nuolat tenka spręsti svarbius mokslo ir taikumuosius ekologijos uždavinius, redaguoti kolektyvinės kūrybos veikalus. Lietuvoje V. Adamkų pažįstame kaip nepailstamą tautinio visuomeninio judėjimo dalyvį, inicia-

Per iškilmingą posėdį kalba universiteto rektorius prof. dr. Jonas Kubilius. Kairėje sėdi prof. dr. Č. Kudaba ir K. Baltrūnas. Dešinėje naujieji universiteto garbės daktarai: prof. K. V. Vinteris, prof. Č. Olekas ir inž. Valdas Adamkus.

torių, svarbių akcijų vadovą. Ypač svarbus darbas, kurį dešimtmečiais V. Adamkus su šeima atlieka lietuvių Santaros-Šviesos federacijos veikloje. Jis organizatorius ir mecenatas kasmetinių suvažiavimų, leidybinės programos. V. Adamkus redagavo kelis šios federacijos metraščius. Vieną jų prieš dešimt metų sudarydamas ir redaguodamas dedikavo Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai.

Pratęsiant pristatymą aukštai įvertintos V. Adamkaus akcijos remiant Lietuvos mokslo centrų, pirmiausia Universitetą, paskirus mokslininkų knygomis. Jo iniciatyva kartu su kitais išeivijos bendraminčiais, šiais metais surinkta lėšų ir nupirkta popieriaus Lietuvos istorijos išleidimui. Tos knygos prenumeratą Lietuvoje sudaro virš 300,000 egzempliorių. Tokio tiražo knyga mūsų istorijoje nebuvo išleista.

V. Adamkaus glaudus kūrybinis ryšys su savo Tėvynės universitetu trunka štai jau beveik dvidešimt metų. Per tą laiką visame pasaulyje labai padidėjo ekologijos

tyrinėjimų aktualumas, neatilikti siekė ir Lietuvos universitetas. Čia didelis p. V. Adamkaus indėlis. Tad jo, kaip užsienio specialisto ir veikėjo priėmimas į universiteto mokslo šeimą reikšmingas ir aktualus. Tai padės Universitete garbingai tęsti senąsias tradicijas, juk aplinkos apsaugos ir net konkrečiosios ekologijos klausimus Vilniaus universiteto mokslininkai gvildinti pradėjo prieš 200 metų (XVIII a. gale).

Po šio pristatymo Universiteto Senato nariai išklaušė lotynų kalba surašytą diplomą, suteikiantį p. Valdui Adamkui Doctor Honoris Causa. Senato nariai balsavimu jį patvirtino. Diplomą įteikė jį pasirašiusis Magnificencia Rektorius J. Kubilius. Skambėjo vargonai, Gaudeamus, kitos patriotinės giesmės. Draugai nuširdžiai sveikino. Daktaras V. Adamkus pasakė gražią padėkos kalbą.

Tą pavakarę Universiteto kiemuose vyko džiaugsminga jubiliejinė fiesta. Joje dalyvavo Rektorius, garbės daktarai, senatas, profesoriai,

dovais, per pamaldas buvo Archikatedroje, vakare, kartu su visais Universiteto svečiais ir šios mokslo šeimos narys dr. V. Adamkus išklaušė operą "Norma", kurios pagrindinius vaidmenis atliko garsiausi Lietuvos dainininkai, jų tarpe Lietuvos operos primadonos I. Milkevičiūtė ir N. Ambrazaitytė.

Laimingi pasiliecame pagausėjusioje senosios Almae Mater šeimoje. Linkiu brangiam dr. V. Adamkui, jo šeimai, žmonai p. Almai ir artimiesiems sveikatos, džiaugsmo, geros kloties tolimesniuose siekimuose.

Su gilia pagarba ir dėkingumu už brolišką draugiskumą remiant mus mūsų dienos siekimuose.

prof. Č. Kudaba

Sąjūdžio Tarybos narys

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPY DIRECTOR

to work & live in a small congenial community. Progressive acute care community hospital, 15 miles from scenic Lake Huron. Excellent growth opportunity. Salary based on experience. Contact McKenzie Memorial Hospital, Joseph Weiler, Administrator • 120 Delaware • Sundusky, MI 48471. Tel (313) 648-3770 ext. 125

(15-17)

BACHELOR & ASSOCIATE DEGREES

OPEN THE DOOR TO A SECURE FUTURE WITH ETI

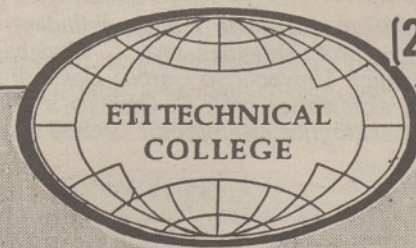
- Bachelor & Associate Degrees in Electronic Engineering Tech
- Associate Degree in Drafting Tech
- Computer Repair
- Microprocessors
- Radio & TV Repair
- Diploma in Electronic Servicing tech/Industrial Drafting tech
- Robotics
- Medical Systems
- Computer Aided Drafting

DAY & EVENING CLASSES - FULL OR PART-TIME

TRANSFER OF CREDITS ACCEPTED

Grants & Loans Available To Those Who Qualify

CLASSES STARTING IN APRIL

(216) 431-4300

4300 EUCLID AVE. CLEVELAND, OH

#74-08-04537

Ižengiant į šventišką Vilniaus universiteto kiemą ... Priekyje eina Valdas Adamkus ir rektorius prof. dr. Jonas Kubilius.

MEN & WOMEN

YES YOU CAN!

You CAN Get A Good Career with Quality Technical Training!

YOU CAN LEARN:

- Computer Repair
- Electronics
- Video/VCR
- Computer-Aided Drafting

HICKOK GRADS WORK IN:

- Aerospace
- Architecture
- Biomedical
- Computer-Aided Design
- Communications
- Computer Repair
- Engineering
- Field Service
- Maintenance
- Numerical Control
- ... and many others

Hands-On Training • Job Placement Assistance
Financial Aid Available for Those Who Qualify
Day & Evening Classes

Hickok Tech CALL (216) 696-2626

2012 West 25th St., Cleveland, Ohio

Developing Successful Men & Women Like You Since 1924

Ohio State Board of Schools & College Registration Reg. No. 72-11-0359T

Antanas Smetona ir Nepriklausoma Lietuva

Vincas Trumpa

Paskaita skaityta 1989 m. balandžio 9 d. Chicagoje.

Daug nuostabių dalykų šiandien dedasi mūsų Lietuvoje: vienuolė-tremtinė lenkiasi bučiuoti ranką aukštam partijos pareigūnui už Vilniaus katedros sugrąžinimą Katalikų bažnyčiai, iškilus poetas šaukiasi Dievo ir Gorbačiovo pagelbos, aukštasis partijos pareigūnas sako kalbą Vasario 16 d. proga prie Lietuvos Laisvės statulos. Gal dar nuostabesnis dalykas, kad paskutinis Lietuvos prezidentas A. Smetona šiandien grįžta į Lietuvą ne kaip kruvinas diktatorius ir fašizmo adoratorius, bet kaip išmintingas ir pagarbos vertas valstybės vyres. Žinomas kritikas V. Kubilius dėsto savo kolegoms, kad A. Smetona savo kalbose ir raštuose nereiškė rašytojams nei pagyrimų, nei papeikimų, suvokdamas, kad aukščiausia valstybės institucija neturi kištis į literatūros saviraidą. O kad tokie išmintingi būtų visi valstybių vyrai ir partijų vadai!

Vyresnieji mūsų dar gerai prisimename, su koku įtūžimu atėję į Lietuvą okupantai ir jų samdiniai stengėsi apšmeižti A. Smetoną, kai jis 1940 m. birželio 15 d. ties Kybartais peržengė Lietuvos Respublikos sieną. Labai abejoju, ar visi tie karikatūristai, humoristai ir komedijantai žinojo, ką darė. Bet labai gerai žinojo, ką darė, jų Maskvos darbdaviai. Jie žinojo, kad griaudami Lietuvos Respublikos prezidento autoritetą, jie stengėsi sugriauti Nepriklausomos Lietuvos pamatus, nes kaip dr. J. Basanavičius su Aušra, kaip dr. Vincas Kudirka su Varpu, taip Antanas Smetona yra susijęs su Nepriklausoma Lietuva. To negalės paneigti nei didžiausi jo nedraugai ir priešai. Antanas Smetona ir Nepriklausoma Lietuva ir yra šios mano paskaitos pagrindinė mintis.

Neatsitiktinai šiandien A. Smetona grįžta į Lietuvą. Neatsitiktinai jaunas istorikas prof. Alfonsas Eidintas skelbia plačius A. Smetonos biografijos fragmentus Kultūros baruose ir ruošiasi 1991 m. išleisti plačią monografiją, kuri, atrodo, bus parašyta sėdint prie studijos (be pykčio ir aistros). Neatsitiktinai ir komunistų partijos organas Tiesa persispausdina išstisus skyrius iš geros Aleksandro Merkelio knygos apie tragiškus 1939-1940-ųjų metų įvykius.

Kas buvo tie 1939-1940-ji metai Lietuvoje? Kai Hamletas dėdė nužudė jo tėvą ir vedė jo motiną, Šekspyras kalbėjo apie išgverusį, iš normalių gyvenimo vėžių išėjusį laiką ("the time out of joint"). Ne kitaip reikia pavadinti ir 1939-1940-sius metus Lietuvoje. Jų kulminacija buvo 1940 m. birželio 14-15 dienos naktis. Maskvos ordos pasirengusios užplūsti Lietuvą. Posėdis prezidentūroje. Prezidentas, negavęs iš savo vyriausybės ir iš karinės vadovybės pritarimo priešintis, apleidžia posėdžio salę. Tos vyriausybės vicepirmi-

ninkas Kazys Bizauskas, prisitartinęs prie Krašto apsaugos ministerio gen. A. Musteikio ir Kariuomenės vado gen. V. Vitkausko, tik tiek tepasakė: "Š... lietuviški generolai, nemoka padėties išnaudoti ir atsikratyti Smetonos režimo".

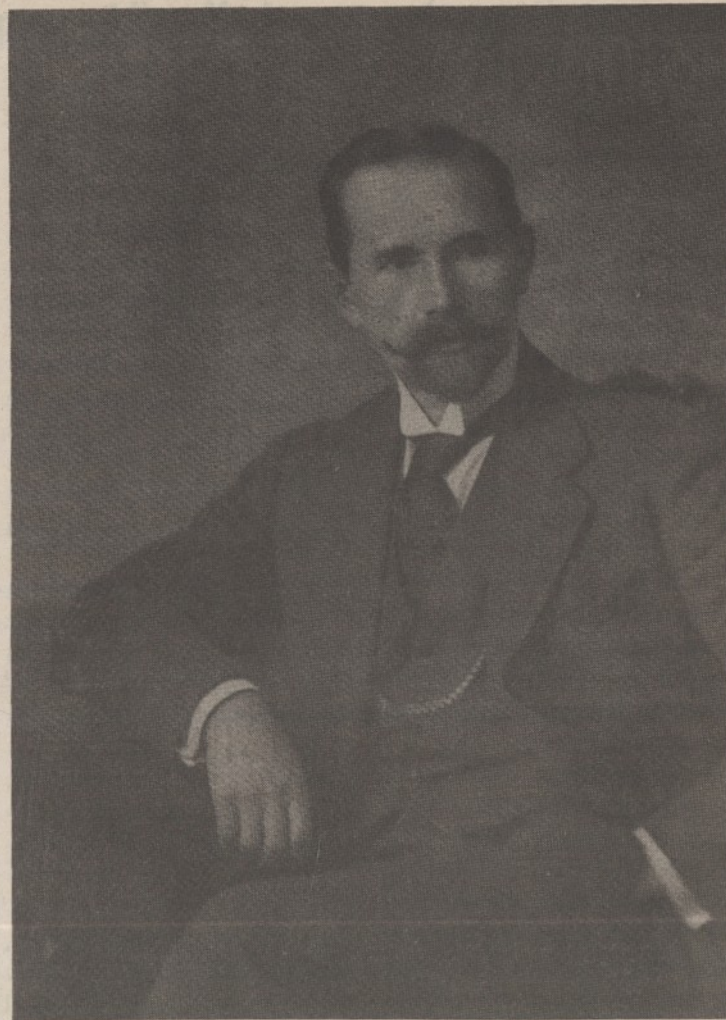
Lyg rodos, to režimo nusikračius bus išgelbėta Lietuva, lyg rodos, Lietuvą pražudė ne Stalino ir Hitlerio sandėris ir ne jau seniai Maskvoje paruošti planai okupuoti ne tik Lietuvą, bet ir kitas Baltijos valstybes. Kaip kitaip tokį laiką būtų galima pavadinti, jeigu ne išgverusiu laiku. Lietuvos tada negalėjo išgelbėti ne tik joks kitas prezidentas ar režimas, bet ir pats arkangelas Gabriėlius.

"O kam iš viso Lietuvoje buvo reikalingas Antanas Smetona?" – klausė kartą prof. Algirdas Greimas. Turbūt niekados nei istorikams, nei filosofams nepasiseks išspręsti klausimo, kiek istorijoje lemia atskiras žmogus, kiek visos kitos socialinės, ekonominės ir politinės sąlygos ir aplinkybės. Jeigu nebūtų buvę A. Smetonos, tikriausiai būtų atsiradęs kitas žmogus, kuris būtų buvęs vienas iš Didžiojo Vilniaus seimo pirmininkų 1905 m., kuris būtų vadovavęs Lietuvos tarybai 1917 m., kuris būtų išrinktas pirmuoju Lietuvos Respublikos prezidentu 1919 m., kuris būtų perversmininkų pašauktas būti tautos vadu 1926 m., kuris būtų pabėgęs ar nepabėgęs iš Lietuvos 1940 metais. Kažin ar Lietuvos likimas dėl to būtų daug pasikeitęs.

Bet Apveizda ar likimas taip norėjo, kad visais tais kritiškais keliais į nepriklausomybę ir Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo momentais labai arti prie tautos ir valstybės vairo stovėjo Antanas Smetona, ir mes, vie-

naip ar kitaip vertindami jo nuopelnus, su tuo faktu negalime nesiskaityti. Nei nebandydami dėstyti visos tos istorijos, kuri beje visiems gana gerai žinoma, noriu šiandien stabtelėti tik ties keliais, labiausiai kritiškais ir kontroversiniais mūsų naujosios istorijos momentais.

1917 m. gruodžio ir 1918 m. vasario mėnesiai. Lietuva artinasi prie nepriklausomybės slenksčio. Kaip paprastai, sunkiausias yra paskutinis žingsnis, ypač po tokio ilgo maratono į tą nepriklausomybę. Susirevoliucinusi Rusija traukiasi iš karo, Vokietija triumfuoja ir spaudžia Tarybą žengti tą paskutinį žingsnį ir prisiimti šokią ar tokią jos globą. Petras Klimas, vienas jauniausių ir aktyviausių tų įvykių dalyvių, vėliau prisiminė: "O mes buvome tokie bedaliai našlaičiai. Gal kumečio sūnus Saulys ir didžiavosi patekęs į aukštosios politikos Olimpą; gal mažžemis Smetona sapne artinosi prie karaliaus, bet marksistas Kairys tikrai raitėsi voro tinkle ... Šiurpus realizmas neleido kūdikiui laisvai gimti" (Iš mano atsiminimų, 121 p.). O tas kūdikis ir buvo Nepriklausoma Lietuva. Pagaliau gruodžio 11 d. Nepriklausomybės paskelbimas, surišant ją gana tampriais ryšiais su Vokietija, išsukė Lietuvos tarybos krizę. Keturi kairieji jos nariai (S. Kairys, M. Biržiška, J. Vileišis ir St. Narutavičius) pasitraukė iš Tarybos. Dėl Gruodžio 11 d. akto daugiausia buvo kaltinamas A. Smetona, neva per daug nuolaidžiavęs Vokietijai. Tačiau Smetona ir kai kurie kiti lenkėsi Vokietijai ne dėl to, kad jie būtų jos ypatingi šalininkai, bet dėl to, kad jie daugiau negu kiti, jautė ir suprato Lenkijos pavojų. Tuo atžvilgiu ypač tvirtas buvo A. Smetona. Kad dėl to Lenkijos pavojaus Smetona

Antanas Smetona, Lietuvos valstybės prezidentas.

neklydo, netrukus ir visiems kitiems teko skaudžiai įsitikinti, kai Lenkija pasigrobė Lietuvos sostinę ir nemažą gabalą jos žemių. Mūsų dabartiniai politikos vadai taip pat neturėtų pamiršti, kad tas Lenkijos pavojus ne visiškai pranykęs ir šiandien. Tuo Lietuvos padėtis gerokai skiriasi nuo Latvijos ir Estijos padėties.

Kaip ten bebūtų, kai pagaliau, daugiausia P. Klimo pastangomis, anuos keturius disidentus pavyko susigrąžinti į Lietuvos tarybą ir kai toji Taryba vienbalsiai priėmė tų disidentų parengtą Nepriklausomybės deklaracijos tekstą be jokių nuolaidų Vokietijai, A. Smetona pats pasitraukė iš Tarybos pirmininko pareigų, jas užleisdamas seniausiam ir, be abejo, garbingiausiam Tarybos nariui dr. J. Basanavičiui. Taip ir buvo pasirašytas tas bene svarbiausias Lietuvos istorijos dokumentas.

Dr. J. Basanavičius nemėgo politikos, užtat netrukus po to A. Smetona vėl buvo išrink-

tas Tarybos pirmininku. Pati Taryba, visiškai teisėtai, ėmė dabar vadintis Lietuvos valstybės taryba, kuri 1919 m. balandžio 4 d. Tą patį Smetoną išrinko pirmuoju Lietuvos Respublikos prezidentu. Jam prezidentaujant buvo išrinktas Steigiamasis seimas, kurio svarbiausias uždavinys buvo paruošti Lietuvos respublikos konstituciją. To seimo pirmininku išrinkus Aleksandrą Stulginskį, jam ir perdavė savo pareigas A. Smetona.

Daug gero padarė toji seiminė Lietuva. Galbūt pats didžiausias jos darbas – Žemės reforma, kurios norėjo dauguma Lietuvos gyventojų ne tik dėl ekonominių, bet ir dėl nacionalinių sumetimų. Žemės reforma turėjo palengvinti bežemių ir mažžemių problemą. A. Smetona ir jo Pažangos partija nebuvo karšti Žemės reformos šalininkai, kas smarkiai pakenkė tos partijos populiarumui būsimuose seimo rinkimuose.

Tačiau toli gražu ne viskas buvo gera ir gražu toje, anot Adomo Jakšto-Dambrausko, 121 karalių valdomoje Lietuvoje. Vėliau tų karalių skaičius sumažėjo ligi 78. Turbūt teisingas buvo Winstonas Churchillis sakydams, kad demokratija nėra tobula valdymosi sistema, bet deja, niekas ligi šiol nėra sutvėręs nieko tobulesnio. Šiandieną ir aklas mato, prie ko privėdė Sovietijos pastangos sukurti ką nors tobulesnio už demokratinę santvarką.

Mūsų atveju, galbūt pati didžiausia tos demokratinės santvarkos bėda buvo seimokratija ir partinis pliuralizmas. Paskutiniuose 1926 m. seimo rinkimuose se savo kandidatų sąrašus išstātė bene 22 partijos. Tai matydamas Maironis parašė piktą satyrą apie Lietuvą – didvyrių žemę

O tų partijų tarp mūsų,
Jų programų ir barnių!
Tiek vargiai pas vargą bl...
Atsirai už marškinių.

Kadangi Tautos pažangos partija nepravedė nei vieno atsto-

(Nukelta į 8 psl.)

Lietuvos respublikos prezidentas Antanas Smetona su žmona tarp Clevelando lietuvių kultūriniam darželyje. Dešinėje didelis prezidento gerbėjas Kazys Karpius, daug prisidėjęs prie prezidento ir jo šeimos įkurdinimo Clevelande.

Antanas Smetona ir Nepriklausoma Lietuva...

(Atkelta iš 7 psl.)

vo nei į pirmąjį, nei į antrąjį seimą, A. Smetona grįžo į spaudos darbą. Turbūt visi sutiks, kad jis buvo vienas geriausių redaktorių ir publicistų mūsų spaudos istorijoje. Ypač daug dėmesio jis skyrė kalbai ir stiliui. Ir prof. Eidintas pripažįsta, kad Smetona buvo vienas originaliausių lietuvių kalbos stilistų. Neveltui ir Lietuvos universitete jis šalia filosofijos dėstė dar ir lietuvių kalbos stilistiką.

Būtų lyg natūralu galvoti, kad demokratinėje arba seimų Lietuvoje spauda turėjo būti visiškai laisva. Anaipol. Beveik visą laiką veikė karo stovis ir cenzūra. Blogiausia kad dažnai toji cenzūra buvo atiduodama į karo komendantų rankas, kurie už jiems nepatinkamus straipsnius galėjo bausti redaktorių ligi 5000 litų baudos ir 3 mėnesių kalėjimo. 1923 m. A. Smetona, ką tik atlikęs garbingą misiją Klaipėdos krašte, kaip nepaprastasis vyriausybės įgaliotinis, buvo Kauno komendanto V. Braziulevičiaus įsakymu areštuotas už prof. A. Voldemaro straipsnį Smetonos redaguojamame Vaire. Tada tai J. Tumas-Vaižgantas viešai Valstybės teatre kreipėsi į prezidentą Aleksandrą Stulginskį, prašydamas paleisti A. Smetoną iš kalėjimo.

Pats A. Smetona taip aptarė 1925 m. Lietuvą: *"Vos spėjome mes pagyventi keletą metų nepriklausomu gyvenimu, o jau mumyse visai apšėjo mūsų laisvės sparnai, išblyško mūsų aušros padangės, jau baigia gesti mūsų širdyse tėvynės meilė, materializmo purvinos kojos jau beveik baigia trypti mūsų skaistaus atgimimo idėją ... Kur tik pažvelgsi, visur – pilka smulka, nešvaru, visur pirmoj vietoj – dienos didvyrių asmeniniai reikalėliai, visur – neapykanta, šmeižtas, demagogija"* (cit. pas A. Eidintą, Kultūros barai, 1989 Nr. 1, 64 p.).

Prieiname prie Nepriklausomos Lietuvos istorijoje labiausiai kontroversinės problemos, kai Lietuva iš parlamentarinės demokratijos pavirto į autaritetinę arba diktatūrinę Lietuvą. Nereikėtų per daug baidytis to baisaus žodžio diktatūra. Senovės Romos respublikoje, iš kurios Vakarų pasaulis pasisavino daug teisiųjų sąvokų ir politinių institucijų, diktatūra buvo visiškai legali valdymosi forma. Priešmename, kaip garsusis Cincinatas buvo nuo arklo pašauktas būti diktatoriumi ir gelbėti Romos respubliką. O ir mūsų Mykolas Sleževičius, sudarydamas pirmą kartą ministrų kabinetą, prašėsi diktatūrinę teisę. Tokia kritiška tada (1918-1919 m.) buvo Lietuvos padėtis. Beje, Gabrielė Petkevičaitė net ir pati dr. Vincą Kudirką vadino Lietuvos diktatoriumi, tik žinoma, gerą šio žodžio prasmę. Diktatūra nieko dėta, kad jos vardą sugadino tokie šlykštūs diktatoriai kaip Stalinai, Hitleris, ar Idi Aminai.

Turbūt niekad istorikams nepasisėks įrodyti, buvo ar nebuvo tokia kritiška padėtis 1926 m. Lietuvoje, kad jai gelbėti reikėjo Tautos vado, arba diktato-

riaus. Tuo metu poetas V. Putinas-Mykolaitis rašė:

*Kur einu – visur atverti vartų vartai.
Bet išeit į plačią laisvę negaliu.*

1926 m. Lietuva pabandė eiti tuo plačiosios laisvės keliu; panaikino karo stovį, cenzūrą ir net slaptą policiją, davė mažumoms daugiau mokyklų, mažino karininkų kadrus, grasino bažnyčios ir vienuolynų turtams, leido laisvai veikti subversinėms organizacijoms ir t.t. Blaiviai iš laiko perspektyvos žiūrint, visa tai derinosi su tikrosios demokratijos principais ir neturėjo sudaryti valstybei pavojaus, ypač iš Sovietų Sąjungos pusės, su kuria tada Lietuva neturėjo bendros sienos ir su kuria Sleževičiaus vyriausybė buvo ką tik pasirašiusi draugiškumo sutartį. Įdomu, kad karščiausi tos sutarties gynėjai buvo kaip tik Antanas Smetona ir Augustinas Voldemaras.

Tačiau tuo metu, 1926 m., daug kas ėmė galvoti, kad Lietuvai grėsia didelis pavojus, kad ji beveik atsidūrusi ant bedugnės krašto ir kad ją reikėjo gelbėti. Man prof. Kazys Pakštas ne kartą pasakojo, kaip gruodžio 17 d. rytą jo tarnaitė, grįžusi iš miesto pasakojo, kad gatvės pilnos kareivių ir atsišaukimų. Prof. Pakštas nubėgęs pas Leonardą Šimutį, kurį mes visi pažįstame kaip ilgametį Alto pirmininką, o kuris tada buvo Seimo atstovas. Pakštui papasakojus, kas atsitiko, Šimutis puolęs į glėbį ir jam pasakęs: *"Dėkui Dievui, Lietuva išgelbėta!"*. Jeigu taip galvojo seimo atstovas, tai ką bekalbėti apie paprastus žmones. Jiems ir studentų demonstracijos sutramdymas, ir net gen. Bulotos kepurė atrodė didelis dalykas, nors iš tikrųjų ta kepurė buvo numušta dar krikščioniui demokratui Endžiulaičiui tebesėdint Vidaus reikalų ministro kėdėje.

Norėčiau čia paspalvinti tą savo paskaitą keliais asmeniškais prisiminimais. Buvau tada ką tik pradžios mokyklą baigęs ir besiruošijęs į trečiąją gimnazijos klasę 12 metų vyras, visas pasinėręs į politiką daugiau negu bet kada prieš tai ar po to, tvirtas liaudininkas. Dalyvaudavau jų mitinguose ir nuolat skaitydavau Lietuvos žinias, o Lietuvos ūkininke ir pats šį tą rašinėdamas. Patiko visa ta rinkiminė demagogija, ypač jei ji buvo nukreipta prieš esamą valdžią. Dar ir ligi šiai dienai prisimenu vieną tokią eilėraščių, kuris Lietuvos žiniose buvo pavadintas "Seimo procesija":

*Pagerinę užsienį gerklę ir plaučius
Visų priešakyje žygiuoja Krupaučius.
Su rūgščia grimasa, apsiastu klebono
Šmulkstys atakuoja iš dešinio šono.
Paskum jį Karvelis, Jusiukas
Aplinkui bėgioja klapčiukais ir sukais.
O Friburgo daktaras Bistras
Žygiuoja žingsniu vargamistros.
Ir išgirdę tokią bylą
Visos frakcijos nutyla.
Pūrenienė su Markeliu
Puola nabažnai ant kelių.
Finkelšteinas ir Toliušis
Meldžiasi už griešną dušias.
Voldemaras ir Smetona
Ima aiškinti biblioną.
Tik Klaipėdos Paul und Peter
Nusikeikia "Donnerwetter".*

Iš vieno tokio autentiško eilėraščio kartais galima susidaryti ryškesnį tos seimokratinės Lietuvos vaizdą, negu iš ilgų istorikų svarstymų.

Įdomu, kad mūsų Krakių valsčiuje (Kėdainių a.) daugiausia balsų tada gavo Lietuvos Socialdemokratų partija. Be abejo tai buvo ir garsaus "Balanos gadynės" autoriaus Mikalojaus Katkaus, kuris gyveno gretimame Ažytėnų kaime, įtakos vaisius. Suprantama, kad pas mus buvo labai nepalankiai sutiktas ir gruodžio 17 d. perversmas. Vyrai traukė iš palėpių aprudijusius šautuvus ir norėjo kartu su Kėdainių artilerijos pulku žygiuoti į Kauną ir atstatyti dr. K. Griniaus valdžią.

Mūsų minėtas Cincinatas diktatorium išbuvo tik 16 dienų, paskum vėl grįžo prie arklo ir pasiliko istorijoje kaip žymus valstybės vyras. Be abejo, negalėjo taip greitai susidoroti su visomis problemomis Antanas Smetona. O ir jo didysis valdymo meno mokytojas Platonas buvo už stiprų egzekutyvą. Ir Smetona pasiliko valstybės prie šakyje daugiau kaip 13 metų. Kadaiše Cezaris, aprašydamas galų karus, pastebėjo vieną labai įdomų tos tautos bruožą, kad jie, galai, nuolat trokšta valdžios permainų (*"Alli semper novis rebus studebant"*). Turbūt šia liga sirgo ne vien tik galai. Ir geriausia valdžia žmonėms nusibosta. Visoje Amerikos istorijoje berods tik vienas Franklinas Rooseveltas buvo išrinktas keturis kartus. Bet užtat po to Kongresas net papildė konstituciją, kad niekas daugiau nebūtų renkamas tris kartus. Žinoma, koks Hirokito ar Viktorija gali visą amžinybę išsėdėti soste, bet jie nevaldo.

Aišku, reikia labai skeptiškai žiūrėti į visus tuos A. Smetonos kritikus, kurie jį kaltino, o kartais ir dabar tebekaltina, kruviu teroru arba fašizmo adoracija. Labai stebiuos, kad ir ką tik Vilniuje pasirodžiusioje A. Šapokos redaguotos Lietuvos istorijos laidoje akademikas Juozas Jurginis tebekartoja tuos kaltinimus Smetonos Lietuvai. Anuo metu A. Smetona buvo daugiau kritikuojamas ne dėl per daug griežto režimo ir ne dėl fašizmo adoracijos, bet kaip tik dėl nuolaidžiavimo kai kurioms tautinėms mažumoms, karininkijai, bažnytinei hierarchijai (ypač dėl civilinės metrikacijos). Užtat pasirodžius jo kalbų ir straipsnių rinkiniui "Pasakyta, parašyta" ir pasklido plačiai anekdotas apie pasakyta, parašyta, bet nepadaryta.

Žinoma, dažnai valstybės vyrai, kaip pagaliau ir visi mirtingieji, moka gražiau pakalbėti ir parašyti negu padaryti. Paimkime kad ir ką tik buvusį mūsų prezidentą. A. Smetonos garbei reikia pridurti, kad jis savo kalbas pats pasirašydavo, nereikalaudamas jokių vaiduoklių rašėvų (ghostwriters).

Baigdamas tuos savo svarstymus, norėčiau grįžti truputį atgal į 1974 metus, kai mes Washingtonė šventėme A. Smetonos šimtąjį gimimo sukaktį. Tada kalbėdamas apie Smetonos jaunystę atkreipiau dėmesį į vieną jo straipsnį, kurį jis paskelbė 1915 m. Vaire. Ten A. Smetona rašė, kad kaip pirmiečiai negali savintis viso pažangumo

Minėjimo programos atlikėjai – istorikas Vincas Trumpa, muz. Balys Pakštas ir raš. Dalila Mackialienė, – su ALT S-gos pirm.dr. Leonu Kriaučeliūnu. I. Kriaučeliūnienės nuotr.

Prezidento Antano Smetonos 45 metų mirties minėjimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

jungos pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui ir visiems valdybos nariams už šį konkursą ir vertinimo komisijai už laiką ir kantrybę.

Jūs paskatinote mus sekti įvykius tėvų žemėje. Jūs norite, kad mes būtume gerais ir susipratusiais lietuviams jaunuoliais. Mes išgirdome jūsų gimtos žemės šauksmą, išgirdome didžiojo tautinio atgimimo žadintojo dr. Vinco Kudirkos "Varpo" gaudimą: *"Kelkite, kelkite, kelkite"*.

Mūsų širdyse bunda didžiojo varpininko idealai, mes pasiryžtame dirbti gimtančiai naujai Lietuvai."

Gaila, kad – dėl kitų įsi pareigojimų, – premijų atsiimti atvyko tik viena konkurso laimėtoja. Būdinga, kad laimėtojos yra tik mergaitės, o berniukai – turbūt, tinginiukai!

Grįžęs prie pulsto minėjimo programos vedėjas Petras Bučas pasveikino konkurso laimėtojas ir supažindino su paskaitininku istoriku Vincu Trumpa.

Istorikas - žurnalistas Vincas Trumpa kilimo yra kedainiškis ir ten baigė gimnaziją. Studijavo VDU visuotinę istoriją. Studijas gilino Paryžiaus universitete, o istorijai medžiagą rinko Chantilly, Krokuvos, Vienos, Poznanės ir kituose archyvuose.

Baigęs studijas mokytojavo gimnazijose, o 1941-1944m. buvo pakviestas Vilniaus universiteto vyr. asistentu. Pasitraukęs į vakarus, Miunchene buvo vienas iš organizatorių lietuvių gimnazijos ir vicedirektorius. 1949 m. persikėlė į JAV ir ilgiausiai dirbo Kongreso bibliotekoje, Washingtonė. Paskelbė eilę mokslinių straipsnių ir bendradarbiauja įvairiuose laikraščiuose bei žurnaluose. Yra Lituanistikos instituto narys, Santaros garbės filistris ir nuo 1939 m. Lietuvos žurnalistų s-gos narys.

(Nukelta į 10 psl.)

GALVOS KVAITULIUI PADIDĖJUS

Stebėjimai rodo, kad mūsų galvos kvaista ne tik tai nuo degtinės, smalkių, antihistaminų ar mažakraujystės, bet ir nuo tokių minčių ir elgesių, kurių galus šiaip žmogui sunku surišti į logišką mazgą. O tokia kvaita ypač padidėjo dabar, kilus Lietuvoje atgimimo sąjūdžiui, tad atsiranda ir vis daugiau mūsų puslapio skaitytojų, kurie kreipiasi laiškais, prašydami jiems prieštaringų dalykų paaiškinimo pasiūliausiam protui nuraminti. Dėl to norime čia su tuo, matyt, ir daugelį kitų kankinančiu galvos graužiliu ir platesnę visuomenę supažindinti.

Pavyzdžiui, štai vienas tautietis savo laiške kelia tokią ir kitų kartojamą beveik esminę problemą, ją net pat-sai pabraukdamas:

• "Noriu jums priminti, kad mūsų tauta, kokia buvo nuo pat sovietinės okupacijos pradžios, tokia ji yra ir dabar. Ji neatgimė ir nepri-sikėlė iš grabo, nes nebuvo ir mirusi. Jai tik Gorbačiovo 'glasnostis' atrišo jau ankstesnių diktatorių užmautą baimės antburnį, ir dabar visi garsiai kalba tai, ką iki šiol mąstė ir savo širdies gilumoje jautė. Tad man visiškai neaišku, kodėl mūsų iše-

vija, kuri visą laiką buvo be jokio antburnio tik tai dabar staiga pradėjo kalbėti ir mąstyti apie tą pačią mūsų tautą visai kitaip ir net kitaip elgtis? Juk Lietuvos okupacija yra dar ta pati, kaip ir anksčiau, komunistai taip pat yra tie patys komunistai, kaip ir seniau, ir tik vienas Sąjūdžio aktyvistas teisininkas Kazimieras Motieka grąžino partijos bilietą, o apie kitus neteko girdėti. Tai kodėl mes savo 'santykių su kraštu' politikos negalėjome 'pertvarkyti' anksčiau?"

Kitų mūsų gautų laiškų galvosūkius trumpai ir glaustai galėtume surikiuoti taip:

• Kodėl seniau išeivių kelionė į ok. Lietuvą buvo laikoma 'tautinės drausmės laužymu', o dabar jau net ir jaunimas yra raginamas kuo gausiau ir dažniau lankytis mūsų tėvynėje ir pastudijuoti Vilniaus universiteto lituanistikos kursuose, nors profesorai yra tie patys.

• Kodėl, gastroliuojant čia solistams V. Noreikai ir V. Daunorui, jų globėjai buvo pašventinti akmenimis, o dabar ok. Lietuvos Jaunimo teatras buvo sutiktas su džiazmo ašaromis ir, kiek girdėti, net į Chicagos Lietuvių Operą rengiamasi kvies-ti dainininką iš Lietuvos.

• Kodėl čia buvę kovingi rašytojai dabar bendroje scenoje, jau petys į petį stovėdami, gieda su neseniai prakeiktais tais pačiais savo tarybiniais kolegomis?

• Kodėl vieni, atstovaudami tik save, susėdę Vilniuje su komunistais prie apvalaus stalo pakalbėti apie tai, kas ir dabar kalbama, čia pasidarė velnio verti tautiečiai, o dabar net mūsų PLB pirminkas Vytautas Bieliauskas – susėdęs su tais pačiais komunistais prie keturkampio stalo, ir net pasakęs jiems

prakalbą apie 'bendravimo su kraštu' intensyvumą, – sutinkamas tų pačių smerkėjų su aplodismentais?

• Kodėl seniau buvo draudžiama žiūrėti net išeivijos ir Lietuvos sportininkų rungtynių Vilniuje čia atvežto filmo, o dabar pati LB tokias rungtynes parėmė Australijoje, ir kitos tokios dar organizuojamos ok. Lietuvoje?

• Kodėl kai dailininkas, – išeivijoje pripuošęs bažnyčių, koplyčių ir pripiešęs bei vitražuose įstiklinęs stebuklingų šventųjų paveikslų, – savo sentimentaliame apsilankyme Lietuvoje padėkojo komunistinei valdžiai už globą ir surengtą jo kūrinų parodą, – čia buvo beveik išbrauktas iš išeiviškosios tautos tarpo, o dabar kardinolas Vincentas Sladkevičius, taip pat padėkojęs tai pačiai komunistinei valdžiai už Vilniaus Katedros grąžinimą (vagiui už grąžintą pavogtą daiktą), dar labiau gerbiamas už džentelmeniškumą?

O dar vienas tautietis, turbūt kažkur krūmuose gyvenantis fondų rėmėjas, parą šė tik porą sakinių:

• "Skubiai praneškite man, ar Lietuva jau nepriklausoma? Jeigu taip, tai reikia kuo greičiau atiduoti jai ir visą Lietuvį Fondo ir Tautos Fondo pagrindinį kapitalą, kaip numatyta įstatuose, nes dabar pinigų tenai labai reikia."

Ką atsakyti į tokius klausimus, paliekame atitinkamus sofizmus sugalvoti pa tiems skaitytojams.

Padėka

Iki šiol už mūsų "Pro mėlynus akinius" išvelgtą teisybę kai kurie skaitytojai kartais atsilygindavo tik tai sodriais keiksmazodžiais, kad drumsčiame jų galvos vandenį ir tradicinę lietuvišką rimtį. Bet pagaliau vienas tautietis iš Detroito, už pra-cito numerio vedamąjį "Musė ant jaučio rago", iliustruotą amerikiečių sąžinės kalinio grįžimą į tėvynę ir eilėraštį, atsiuntė mums net svarią piniginę dovaną. Tad nuoširdžiausiai dėkojame tokiam sąmoningam skaitytojui, kuris, kaip sakoma, galėtų būti pavyzdys ir kitiems.

Okulistų kolegija

RUSIŠKAS HITLERIZMAS MAŽOJOJE LIETUVOJE

Kaip žinome, lietuvių persekiojimas Mažojoje Lietuvoje labiausiai sustiprėjo Hitlerio laikais, kai net Vydūnas ir kiti aktyvesnieji lietuviškai pateko į kalėjimus, o nacių okupacijos metu Lietuvoje senieji, čia repatriavę tenyškščiai lietuvių veikėjai Vil-

A.G.

KUR BAKUŽE SAMANOTA ...

(Po 50 metų sugrįžus)

Ramstai lazda žingsnius nuvėtrintas, nulytas,
Lyg atbulas laike į prodienės sugrįžtum.
Dar spindi po kaklu jaunystės amuletas –
Linkėjimai vilties, šventumo, meilės, ryžto,
O visa, ką girdi ir prieš save matai,
Ne tai ... ne tai ... ne tai ...

Nejaugi čia gimei, pastalėje ropojai,
Merkei penkis pirštus į serbentų uogienę ...
Kaip ažuolas paskui plačiai išsilapojai,
Didžiavosi tėvai, tave dangun auginę,
O liko vien stuobrys su praeitimi puošnia –
Nudžiūvusi vyšnia ...

Kur gintaro smėliu lig senkapių alėjos
Gyvųjų ateitin vėlių kelelis raitės,
Jau protėvių vėžes juoda smala užliejus,
Prie ežios – nei baltos ramunės kepuraitės,
Vien traktorius barbus – kolūkio vieversys
Apkurtina ausis.

-- Padėki, Die! -- sakai: -- Telaimina duonele!
O į tave tikrai gaudumas atsiliepia:
-- Ką sakot? ... Neseniai palaidojom Anelę ...
O vakar ir sūnus jau korėsi po liepa ...
Ir uošvio koserė užsidedę pirty ...
Dar ir dabar girti ...

PIRMASIS būsimojo žymaus poeto Romovėtros eilėraštis iš Lietuvos.

Gražią dukrą žmogus turi,
Į kaimynus ji nežiūri.
Sako, gavo vyrą gerą:
Jis ją nemuša nei bara.
Gal ir geras, nepijokas,
Nerėkia, lyg koks apuokas
Ristas kaklas, kaip ir žirgo,
Skrustai skautūs, akys mirga
Jis paspaudžia žmonai ranką,
Laimė juos kasdien aplanko.
O kai laimina ir Dievas, –

Bus jie motina ir tėvas.

Ši, būsimojo žymaus poeto, eilėraštis esame gavę iš Trakų, kur turbūt ir autorius gyvena. Deja, jo Lietuvoje nespausdina joks laikraštis, nes šis poetas, matyti, yra labai ambicingas ir iš anksto prašo honoraro. Aišku, pageidaujamo honoraro ir mes negalime mokėti, bet kūrinių spausdiname, tenorėdami tik paskatinti poeto plunksną

(Nukelta į 10 psl.)

Palyginus su 1905 m.

(Atkelta iš 1 psl.)

dr. Basanavičiaus pastangomis, aklamacijos būdu (paplo jant) buvo priimtos rezolucijos, su kuriomis iš pradžių nebuvo aišku ką daryti: pranešti jas valdžiai, ar tik paskelbti laikraščiuose. Socialdemokratas Sirutavičius samprotavo, kad būtų nenuosekliai pranešti apie tuos nutarimus tai valdžiai, prieš kurią nutarta kovoti iš paskutiniųjų.

Seimas pasibaigė 11 val. 10 min. ir, kaip rašo Gabrys, Basanavičius jo paprašęs per naktį atspausdinti nutarimus, kad jo dalyviai kitą rytą grįžę namo galėtų ką parodyti. Gabrys tuo reikalu pasitarė su P. Klimaičiu ir Liūdu Gira. Pirmiausiai reikėjo gauti spaustuvės savininko P. Vileišio sutikimą. Gabrys rašė jį jau atsigulusį. Pasikalbėjimas buvęs toks. Vileišis —

— Jūs norite, kad rusų vyriausybė uždarytų spaustuvę ir laikraštį (Vilniaus Žinias), o mane ištremtų į Sibirą?

— Ne, mes nenorime. Mes norime, kad delegatai galėtų parsivežti su savim nutarimus, nes be jų negalės visko atpasakoti ir Seimas paliks be rytojaus.

— Negaliu, — visu griežtumu atsakė P. Vileišis.

— Jei tamsta nesutiksi geru, tai mes esame nutarę užimti spaustuvę ginkluota jėga ir vis tiek atspausdinti — atsakiau aš.

— Ne, jūs to nepadary-

site! — išsigandęs, virpančiu balsu atsakė man P. Vileišis.

— Taip, mes turime kovos būrį, kuris laukia tik įsakymo. Jeigu mes būsime priversti spausdinti atsisaukimus revoliuciniu būdu, tai tada iš tiesų gali uždaryti spaustuvę, ir Tamsta turėsi nemalonumų. Pagaliau nustos Tamsta pagarbos visų lietuvių akyse, jei mes būsime priversti be Tamstos sutikimo spausdinti nutarimus.

Šio paskutinio argumentu įtikintas P. Vileišis pagaliau leido spausdinti nutarimus ir parašė raudonu pieštuku ant rankraščio kampo savo inicialus P.V. ...

Patenkintas pergale — rašo toliau Gabrys, — linkmas atvykau Vilniaus Žinių spaustuvėn. Buvo jau po 1 val. nakties. Radau P. Klimaitį ir L. Girą su dviem jų rekvizuotais rinkėjais. Kiek vėliau atvyko E. Galvanauskas ir J. Jasaitis. Rinkimas ėjo sparčiai. Mes gi, laukdami korektūrų, ginčijomės kaip pavadinti nutarimus. Vieni siūlė, kad reikia pavadinti 'Vilniaus suvažiavimo nutarimais', kiti 'Vilniaus seimo nutarimais', tretį 'Pirmojo Lietuvių atstovų suvažiavimo nutarimais'. Laimėjo ši paskutinė nuomonė ...

Pasirodė, kad talka spaustuvėn sukviesta buvo reikalinga. Stingant elektros srovės didžioji spaustuvės mašina neveikė, reikėjo sukti patiems po du sustojus. Sukome dviem pamainom: aš su J. Jasaičiu ar L. Gira, ir Galvanauskas su P. Klimaičiu ...

Tai skaitant galima įsivaizduoti kiek ginčų ir abejonių buvo kilę suburiant dabartinį Sąjūdį. Deja, apie tai mes dar nieko nežinome. Jų laukdami, kada nors daug vėliau, susipažinkime su tuo 1905 m. nutarimų turiniu. Jie skelbė:

1. Pripažindami, jog dabartinė caro vyriausybė yra pikčiausiu mūsų priešu; jog dabar prieš tą vyriausybę pasikėlė visi valstijos kraštai; jog geresnį gyvenimą galima įvykdyti tik laimėjus kovą su senąja tvarka, susirinkime dalyvavusieji lietuviai nutarė:

Šviestis, rištis ir stoti kovon drauge su sukilusia visų Rusijos tautų liaudimi.

2. Kadangi Lietuvos gyventojų reikalai pilnai gali būti užganėtinai tikrai prie tikros mūsų krašto autonomijos (Savivaldos) ir kadangi norime, idant ir kitos Lietuvoje gyvenančios tautos galėtų pilnai laisvę naudotis, Lietuvių suvažiavimas nutarė:

Reikalauti Lietuvos autonomijos su seimu Vilniuje, išrinktu visuotinu, lygiu, tiesiu ir slaptu balsavimu, neskiriant lyties, tautos, tikėjimo. Taip autonomišką Lietuvą

turi būti sudėta iš dabartinės etnografiškos Lietuvos, kaip branduolio, ir kurių gyventojai priklausyti prie jo panorės. Kadangi susirinkę Vilniuje ant Lietuvių suvažiavimo Suvalkų gub. lietuviai vienbalsiai pripažino reikalingu drauge su kitų gubernijų lietuviais kovoti už autonomiškąją Lietuvą, tai suvažiavimas nutarė, kad Suvalkų gubernijos lietuviai turi būti priskirti prie autonomiškos Lietuvos, santykiai su kaimyniškais Rusijos šalimis turi būti paremti ant federacijos pamatų.

3. Kad įgyti autonomiją, pirmučiausiai reikalinga yra galutinai sugriauti dabartinę prispaudimo tvarką. Tam tikslui reikia vienyti visas Lietuvos politiškių partijų ir pavienių ypatų pajėgas. Susijungus namieje, priedera mums jungtis su visomis kitomis Rusijos tautomis kurios padeda griauti tą tvarką, o kol kas reikia: nemokėti jokių mokesčių, uždarinėti monopolius, neleisti vaikų į rusiškas mokyklas, neeiti į Kauno, Vilniaus ir Gardino gubernijose valdiškus teismus ir visas kitas dabartinės valdžios įstaigas, neleisti savo brolių į kariuomenę, reikalui priėjus streikuoti visiems darbo žmonėms miestuose ir sodžiuose.

4. Visuose Lietuvos valsčiuose turi būti vartojama prigimta žmonių kalba visus reikalus vedant. Kadangi dabartinė mokykla yra tik ištautinimo ir ištvirkimo įrankiu, tai reikia visas tokias mokyklas paversti grynai tautiškomis, kur mokslas būtų išguldomas prigimta kalba ir kad patys to krašto žmonės rinktų sau mokytojus.

Kadangi Vilniaus vyskupijoje lietuvių bažnyčiose yra vartojama pamaldose lenkiška kalba su politišku tikslu, tai lietuvių susirinkimas nutarė vienbalsiai išreikšti Vilniaus vyskupystėje gyvenantiems ir kovojantiems lietuviams geriausių linkėjimų pasisiekimo kovoje su lenkomanų kunigija už tiesas lietuviškos kalbos lietuvių bažnyčiose ir papeikti šiandieninės bažnyčios tvarką Vilniaus vyskupystėje."

Kaip matome, tais nutarimais buvo reikalaujama tik autonomijos. Dabar reikalaujama daugiau — suvereniteto, tačiau prieš 84 metus Vilniuje buvo suprasta, kad pažangai padaryti visų pirma reikia panaikinti esamą tvarką. Dabar prileidžiama, kad pati kompartija, atstojanti anų laikų carą, pati nori reformų, persitvarkymo, ir prieš jos autoritetą šiandien niekas nenori šiaušti.

(Bus daugiau)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Prez. Antano Smetonos...

(Atkelta iš 8 psl.)

Tai tokios labai bendros ir trumpos žinios apie istoriką ir žurnalistą Vincą Trumpa, kuris savo paskaita labai sudomino pilnutėlę salę žmonių. Jo ištisa paskaita spausdinama atskirai, tad čia pasitenkinsiu tik keliais ryškesniais išpučiais. Kai kas baiminosi, kad paskaitininkas, nebūdamas tautininkas, gali pasakyti ir kontraversijų. Tačiau Vincas Trumpa yra ne tik istorikas, bet ir puikus žurnalistas. Kalbėdamas apie A. Smetoną, jis vykusiai apėjo gubrius ir peršoko griovius, palikdamas A. Smetoną puikiu valstybininku ir Platono pasekėju.

Po išpuodingos Vinco Trumpos kalbos, aktorė Dalila Mackialienė paskaitė savo sukurta SAKMĘ. Tai ištisa poema apie Lietuvos istoriją. Pradėjusi dar priešmindauginiais laikais, perėjusi kunigaikščių gadyne, lenkų, valstybės žlugimą, carinę rusų okupaciją, atgimimą, nepriklausomą gyvenimą, komunistinę rusų, nacistinę vokiečių ir vėl Maskvinę okupaciją, žiaurius trėmimus, partizanų kovas — baigė šių dienų įvykiais. Aktoriškai perduotas sklandus žodis, dažnai pajavairintas poetų eiluoais posmais ir paryškintas Balio Pakšto ragelio melodijomis, paliko malonų ir atmintiną išpuolį.

Minėjimas netruko nė poros valandų, buvo įdomus ir mielai išklausytas. Susirinkusieji parodė pasitenkinimą ilgais plovimais, o rengėjai papuošė gėlėmis.

Po programos visi dalyviai buvo pavaišinti užkandžiais ir kava.

UŽSKLANDAI

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, pirmininkaujama dr. Leono Kriaučeliūno, šiais metais jau suruošė du puikius renginius — lituanistinių mokyklų mokytojų pagerimą, o dabar ir prezidento A. Smetonos 45 metų mirties paminėjimą. Jei pridėti prieš porą savaitių Kriaučeliūnų šeimos suruoštą jaunimo premijos įteikimą Pauliui Klimui, gausime pilnesnį vaizdą ką gali padaryti vienas žmogus su kitų talka. Visi trys

renginiai buvo ne atkištiniai, bet turiningi. Sukviesti programos atlikėjus iš tolimų patsviečių — Los Angeles, St. Petersburgo, Washingtono ir kitur, ne visi gali rizikuoti, nes reikia turėti ir finansinių išteklių. Tautinės s-gos valdyba tą gali įvykdyti, nes finansiniai ištekliai leidžia, o ir visuomenė remia.

Tautinės s-gos valdyba yra pasiruošusi atgaivinti Tautos šventės minėjimus ir jau pradėjo ruoštis. Tautos šventės minėjimas įvyks rugsėjo 10 d. Lietuvių Tautinio se namuose.

ST. ANTOINE RESIDENCE

400 Mendon Rd. • North Smithfield, RI
Positions available
RNS & LPN's — 1-st, 2-nd & 3-rd shift
NURSING ASSISTANT 1-st shift only
Full and Part time positions available.
New wages & benefits
for regular Part Time employees.
Call Jacqueline Nerbonne R.N. DNS
(401) 767 - 350

(1517)

SHELBY ENTERPRISES INC.

We are a fast paced manufacturer specializing in steel tube fabricating We are looking for several mature qualified dedicated individuals with experience in the following areas:

- MACHINE Set-Up and Repair
- TOOL ROOM
- QUALITY INSPECTION

1-st & 2nd Shift

We offer an attractive compensation package including competitive wages, full benefits, uniforms and more.

Send resume
including salary history to:

SHELBY ENTERPRISES
P.O. BOX 313
ROMEO, MI 48065

(1519)

PART TIME SOCIAL WORKER B.S.W

Flexible Hours.
Contact Ellen Gomer
(201)736-2000

GROTTA REHAB CENTER •
20 Summit St. •
West Orange, NJ 07052

Equal Opportunity
Employer

(1518)

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ.
PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ,
KREIPKITES Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.
Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarcome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.
MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Oh.

PRO MĖLYNUS AKINIUS...

(Atkelta iš 9 psl.)

šviesiai ateičiai, kai pirmasis jo eilėraštis atrodys žymiai geresnis už po daugelio metų su dvasios įkvėpimu parašytą paskutinįjį.

NENAUDINGAS PAMOKYMAS

Turbūt visi atsimenate šiuos žodžius:

"Nekraukite sau lobių žemėje, kur kandys ir rūdys juos ėda, kur vagys išlaužia ir pavagia. Verčiau kraukite sau lobį danguje, kur nei kandys ir nei rūdys jo neėda, nes kur tavo lobis, ten ir širdis" (Mt. 6. 7-21)

Šis tikrai gražus Šventojo rašto pamokymas buvo išspausdintas ir "Draugo" tradicinėje "Rimties valandėlėje". Deja, ne tik visi kiti, bet ir patsai katalikiškas dienraštis šio prisakymo nesilaiko, nes, jį vykdydamas, redaktoriaus liktu be automobilio ir su tuščiomis kišenėmis, o ir laikraštis tuoj pat subankrutuotų.

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

GEGUŽĖ

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 9 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 1 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 511 gegužės 11-24 **\$2,109** iš Bostono ir Niujorko **\$2,292** iš Čikagos

LIETUVA IR RUSIJA — 13 dienų: 7 d. Lietuvoje, 4 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade.

Kelionė Nr. 515 gegužės 15-27 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.

Kelionė Nr. 525 gegužės 25-birželio 8 **\$2,299** iš Bostono ir Niujorko **\$2,482** iš Čikagos

BIRŽELIS

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 20 dienų: 15 d. Lietuvoje, 14 naktų Vilniuje, 2 Kaune, 1 Maskvoje, 1 Zūriche.

Kelionė Nr. 608 birželio 8-27 **\$2,599** iš Bostono ir Niujorko **\$2,782** iš Čikagos

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.

Kelionė Nr. 615 birželio 15-29 **\$2,399** iš Bostono ir Niujorko **\$2,582** iš Čikagos

BALTIJOS VALSTYBĖS, RUSIJA IR SUOMIJA — 17 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Taline, 2 Rygoje, 2 Leningrade, 1 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 622 birželio 22-liepos 8 **\$2,699** iš Bostono ir Niujorko **\$2,882** iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kelionė laivu Baltijos jūra naktį iš Stokholmo į Helsinkį.

Kelionė Nr. 627 birželio 27-liepos 13 **\$2,949** iš Bostono ir Niujorko **\$3,132** iš Čikagos

LIEPA

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Zūriche.

Kelionė Nr. 713 liepos 13-27 **\$2,269** iš Bostono ir Niujorko **\$2,452** iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 717 liepos 17-31 **\$2,459** iš Bostono ir Niujorko **\$2,642** iš Čikagos

RUGPJŪTIS

LIETUVA, ESTIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 9 d. Lietuvoje, 7 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 1 Taline (laivu iš Helsinkio) 2 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 802 rugpjūčio 2-16 **\$2,389** iš Bostono ir Niujorko **\$2,572** iš Čikagos

LIETUVA, AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.

Kelionė Nr. 810 rugpjūčio 10-24 **\$2,399** iš Bostono ir Niujorko **\$2,582** iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 814 rugpjūčio 14-28 **\$2,459** iš Bostono ir Niujorko **\$2,642** iš Čikagos

RUGSĖJIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 914 rugsėjo 14-27 **\$2,209** iš Bostono ir Niujorko **\$2,392** iš Čikagos

LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.

Kelionė Nr. 944 rugsėjo 14-23 **\$1,799** iš Bostono ir Niujorko **\$1,982** iš Čikagos

SPALIS

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.

Kelionė Nr. 105 spalio 5-19 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 102 lapkričio 2-15 **\$1,699** iš Bostono ir Niujorko **\$1,882** iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR SUOMIJA — Naujų metų kelionė, 21 diena: 15 d. Lietuvoje.

Kelionė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 18 **\$1,949** iš Bostono ir Niujorko

Kelionė Nr. 129: 16 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje.

Gruodžio 29-sausio 18 **\$1,949** iš Bostono ir Niujorko **\$2,132** iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS

PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

16 d. kelionė: 6 d. Lietuvoje

7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokuvoje, 1 Zūriche.

Kelionė Nr. 519 gegužės 19-birželio 3 **\$2,059** iš Bostono ir Niujorko **\$2,242** iš Čikagos

Kelionė Nr. 616 birželio 16-liepos 1 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

Kelionė Nr. 714 liepos 14-29 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

Kelionė Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktiniais kiekvienai grupei

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagai pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4
Newtown, MA 02164

Tel.: (617) 965-8080

Veido raukšlės ir kaip jas pašalinti?

Dr. Danielius Degėsys

Žmogui senstant veido odoje susidaro biocheminiai, histologiniai ir anatominiai pakitimai. Visų pirma poodinis riebalų sluogsnis pradeda mažėti. Veido audiniai sudrimba ir pradeda trauktis. Specifinėse veido vietose atsiranda raukšlės.

Pirmi veido pakitimai, nors ir neryškūs, prasideda apie 25-tus žmogaus amžiaus metus. Antakiai pamažu pradeda slinkti žemyn ir to išdavoje vėlesniame amžiuje virš akių padidėjęs odos kiekis su daro vokų maišelius. Apie trisdešimtuosius amžiaus metus veido odos slinkimas žemyn pasidaro ryškesnis. Su keturiasdešimtais metais pradeda atsirasti raukšlės kaktose. Penkiasdešimties metų artėjan atsiranda raukšlės apie lūpas ir nosis ištysta, smakro audiniai nutysta žemyn ir susidaro pagurklis. Apie 60-sius metus poodinis riebalų sluogsnis ryškiai sumažėja, oda suplonėja ir žandikauliai bei smilkiniai kaulai išryškėja. Apie 70-sius metus veido pakitimai progresuoja greitesniu tempu ir veidas darosi raukšlėtas. Tokie veido pakitimai yra vienodi visiems, tik pas vienus jie vystosi greičiau, o pas kitus lėčiau. Veido kitimas priklauso tiek nuo genetinių faktorių, tiek nuo saulės spindulių, kurie tokius kitimus paraiškina ir pagreitina. Senstanti oda darosi plonesnė, sausesnė ir mažiau elastinga.

Jaunų žmonių odoje elastingų ir kolageninių skaidulų gamyba būna aktyvi, tuo tarpu senstančioje odoje jų gamyba ne tik sulėtėja, bet ir sumažėja, o likusios skaidulos sukieta ir jų elastingumas pranyksta. Tokie odos pakitimai intensyvių saulės spindulių įtakoje susidaro ir pas jaunas žmones. Senstanti oda nepajėgia išlaikyti savyje vandens, todėl ji pasidaro sausa. Mažėjant hormonų apykaitai, mažėja ir odos riebalinių liaukų funkcija. Tas ypač būna ryškus pas moteris, tuo tarpu vyrų odos riebalinių liaukų funkcija iki 70 metų amžiaus pasilieka mažai pakitusi. Be to, vyrų oda yra dvigubai storesnė negu moterų, ji turi daugiau kolageninių skaidulų, todėl ir mažiau raukšlėjasi.

Drėgnas klimatas odą minkština, o sausas ją džiovina. Žiemos metu, jeigu kambario oras nebūna pakankamai drėgnas, odos sausumas ypač padidėja ir gali sukelti odos niežulį arba ir uždegimą. Kambario oro drėkinimas sumažina apie 50% tokių odos problemų. Perdažnas odos prausimas šalina

odos riebalus ir oda darosi sausesnė. Išsimaudžius drėgną odą reikia tepti lanoliną ar vazeliną turinčiais tepalais. Tokie tepalai sulaiko vandenį odoje ir stabdo jos džiovimą, bet jie nesulėtina odos senėjimo proceso ir nesumažina veido raukšlių susidarymo.

Praktiškiausias būdas apsaugoti nuo per ankstyvo raukšlių atsiradimo – tai vengimas intensyvių saulės spindulių. Saulėje kaitinantis arba maudantis reikia tiek kūną, tiek veidą tepti saulės spindulius sulaikančiais tepalais. Tepalas turintis 10 SPF (saulės apsaugos faktorių) su laiko dalį ultravioletinių spindulių taip, kad juo išsitepęs asmuo gali būti saulėje dešimt kartų ilgiau negu neišsitepęs, kol gaus odos paraudimą. Turintieji tamsesnę odą gali vartoti tepalus turinčius mažesnę SPF kiekį.

Veido raukšlių mažinimui yra keletas būdų, būtent – cheminis, mechaninis, injekcinis ir operatyvinis.

Gydant cheminiu būdu veido oda ištepama praskiestu fenolo skiediniu. Oda parausta, susidaro odos uždegimas ir po kelių dienų nusilupa. Naujas odos paviršius būna lygesnis ir turi mažiau raukšlių.

Mechaniniu, arba abrazyjos būdu gydant, paviršutinis odos sluoksnis būna nugardomas švitiniu popieriumi (sandpaper). Šis būdas yra ypač tinkamas tiems, kurie turi nelygią veido odą pasėkoje įvairių spuogų išbėrimų (acne). Naujai ataugusi oda būna lygesnė ir mažiau raukšlėta.

Naujesnis būdas raukšlėms mažinti, tai išvirkštimas kolageno skiedinio į tas vietas, kur randasi raukšlės. Šis gydymas yra efektingas ir nesudėtingas, bet jis gali sukelti alerginę reakciją tiems, kurie jaučia kolagenui. Todėl prieš pradėdant tokį gydymą pacientas turi būti patikrintas ar jis nėra alerginis. Kolageno išvirkštimu gydymas yra gana sėkmingas, bet jo rezultatai ilgai nesilaiko. Po kelių mėnesių jį reikia pakartoti, nes organizmas kolageną absorbuoja.

Chirurginis gydymas yra susijęs su didesne išlaida ir galimomis operatyvinėmis komplikacijomis. Plastinės veido operacijos daugumoje daromos gydytojo kabinete, todėl pacientui nėra reikalo būti ligoninėje. Patyrę plastiniai chirurgai atsiekia gana gerų rezultatų.

Raukšlės veido odoje rodo žmogaus amžių. Kai kurie asmenys, ypač moterys, bando veido raukšles koku

nors būdu pašalinti. Gi kultūrose, kur senas amžius yra gerbiamas, ir vyresni žmonės yra traktuojami kaip protingi ir patyrę, veido raukšlės būna simboliu tvirto charakterio ir asmens statuso.

Train for careers in

•AIRLINES

•CRUISE LINES

•TRAVEL AGENCIES

HOME STUDY/RES. TRAINING

•FINANCIAL AID AVAIL.

•JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

A.C.T. TRAVEL SCHOOL
Nat'l Hdqtrs, 4669 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

JOURNEY LEVEL POSITIONS

Autodie Corporation is a leader in the manufacture of large stamping and mold dies. Due to our expansions and long-term automotive contracts, we will be increasing personnel in three areas:

1. CNC Die Machinist/ similar die environment/duplicating and boring mill experience. (Special 3 & 4 Day Work Schedules)

2. Die Tryout experience on medium and large size stamping dies. (52.5 Hrs Per Week)

Qualifications will be based on a journey-level or equivalent work experiences.

Autodie offers a challenging work environment with top rates, overtime and exceptional fringe benefit packages. Qualified candidates should send a resume or call our toll free number 1-800-622-6220 and ask for Paul Turowski, Mon-Fri, 12:00-5:00 PM.

AUTODIE CORPORATION
44 Coldbrook, N.W.
Grand Rapids, MI 49503

GRINDER

Growth opportunity for person with at least 5 years job shop/tool room experience in ID / OD and / or jig grinding. Long established and still growing westside company located by I-90 and W. 117 St. We are easily accessible from the greater Cleveland area. Air conditioned shop.

Apply 8 am - 5:30 pm Mon-Fri, to: **ALBRECHT TOOL-DIE & MFG.**

12201 Elmwood Ave.
Cleveland, Ohio 44111
An Equal Opportunity Employer

(15-17)

STRUCTURAL STEEL DETAILER & ESTIMATORS

ARE YOU TIRED OF THE COLD?

Qualico Steel an established structural steel fabrication company located near Dothan AL (90 miles from Gulf Coast) is presently accepting applications for Structural & Miscellaneous Detailers, Checkers & Estimators. A minimum of 3 years experience required. Good Salary & Benefits. Send resume and sample of work to Mr. W.R. Thomas.

QUALICO STEEL CO., INC
P.O. BOX 149
Webb, AL 36376

(15-25)

MEDIUM SIZE SUPPLIER TO THE AUTOMOTIVE INDUSTRY SEEKS THE FOLLOWING:

• PROCESS ENGINEER
FULL TIME & BENEFITS

Ability to process product from concept to finished part. Knowledge of large exposed auto panels a must.

CHECKER MOTORS CO. LP

2016 N. PITCHER ST.
KALAMAZOO, MICH. 49007
616-343-6121, EXT. 292

Equal Opportunity Employer (10-16)

Šv. Kazimiero kolegija ir Villa Lituana Romoje

Šv. Kazimiero kolegija Romoje reikalinga paramos

MIELOS SESĖS IR BROLIAI KRISTUJE,

Kiekvienos vyskupijos valdytojas bent kartą į metus kreipiasi į savo tikinčiuosius su prašymu paramos vienai iš pačių svarbiausių vyskupijos įstaigų: kunigų seminarijai.

Kaip ir pereinamais metais, taip ir šiais, vyskupo Pauliaus Baltakio laiminami, kreipiamės į Jus, mieli Broliai ir Sesės lietuviai, kolegijos šventės proga (kovo 4 d.), prašydami prisiminti ją malda bei paremti medžiagine auka.

Dievas laimino šią Šv. Kazimiero kolegiją-seminariją Romoje jau 40 suvirš metų. Ji yra pagrindinė lietuviška bazė krikščionybės centre prie Šv. Sosto. Ji jau yra nemažai patarnavusi ne vien tik išeivijos lietuviams, bet ir Lietuvos Bažnyčiai. Vargu, ar būtume sulaukę Lietuvos Bažnyčioje tiek daug gražių reiškinių, jei nebūtų buvusi įsteigta ir veikusi Šv. Kazimiero kolegija Romoje. Ji yra tie namai, kur atvykę Lietuvos vyskupijų valdytojai bei kiti dvasiškai ir pasauliečiai visuomet randa visokeriopą pagalbą. Ji yra

vienintelė oficialiai Vatikano ir Italijos valdžios pripažinta lietuviška religinė įstaiga Romoje, atliekanti gana svarbų vaidmenį. O vakarams ji yra išleidusi eilę gerų kunigų, kurie šiandien gražiai darbuojasi Dievo garbei, Bažnyčios ir mūsų Tautos gerovei. Deja, kaip beveik visur laisvajame pasaulyje, taip šiuo laiku ir mes jaučiame lietuviškų pašaukimų trūkumą. Gal paskutiniųjų įvykių raida Lietuvoje padės išspręsti ir šią problemą, gal net netolimoje ateityje.

Ypatingą pagarbą reiškiam Lietuvos Vyčiams, kurie pirmieji padėjo įsteigti kolegijos išlaikymo nelinečiamą fondą (Endowment Fund) 1985 metais. Tad šį fondą, kuris turės užtikrinti šios įstaigos ateitį, kviečiu visus mūsų brolius ir seses lietuvius paremti bet kokia auka. Taip pat šia proga dėkoju tiems mūsų broliams lietuviams kunigams, kurie taip dosniai mus parėmė pereinamais metais. Dėkojam ir visiems mūsų gėdaiams, kurių skaičius kasmet gerokai paauga. Nuširdžiai vertiname kiekvieną auką, nes joje mūsų gėdaių kilnumo ir gerumo dėka mes vaizdžiai

patiriame mus laiminančią Dievo Apvaizdos ranką.

Šv. Kazimiero kolegija Romoje yra verta mūsų visų dėmesio ir paramos, ypač šiuo metu, kai esame priversti prisitaikyti prie dabartinių italų valdžios naujų įstatymų bei mus liečiančių reikalavimų. Remontų darbai brangūs ir ilgai trunka. Todėl ir kreipiamės į visus lietuvius, prašydami prisidėti prie šios įstaigos Romoje išlaikymo. Aukos (čekius) prašome siųsti kolegijos vardu ir adresu:

Pontificio Collegio Lituano,
Via Casalmoferrato 20,
00182 Roma, Italia.

Jei kas aukotų stambesnę auką ir norėtų nurašyti nuo mokesčių, gali siųsti mums per Religinės šalpos įstaigą (Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207), kuri jau eilę metų yra tuo reikalu mielai tarpininkavusi.

Jūsų Kristuje,

Prel. Algimantas A. Bartkus,
Rektorius

BOSTON

TAUPOS KREDITO KORTELEŠ

Lietuvių federalinė kredito unija "Taupa" jau ap rūpina narius ir kitus lietuvių kredito kortelėmis "Master Cards" daug lengvesnėmis sąlygomis, negu kitur tos kortelės gaunamos.

Nuo balandžio 1 d. Taupoje galima atidaryti einamąją sąskaitą — Now checking account. Tai sąskaita, kurioje laikomi pinigai neša nustatytus nušimčius, suteikianti jos laikytojui teisę išrašyti čekius. Ji sudaro taupymo ir einamosios sąskaitos kombinaciją, labai patogią taupytojams.

• Laisvės Varpas, vienintelė lietuvių radijo programa Bostono ir apylinkės lietuviams, perduodama sekmadieniais 9-10 val. ryto iš radijo stoties WCAV-FM 98. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402, telefonas (508) 586-7209. Programos metu skambinti telefonu: (508) 587-9898.

RENGINIŲ REKLAMA

Ne visų mūsų renginių organizatoriai supranta, kad renginių reklama ir populiarinimas — tai organizatorių reikalas. Kai kam atrodo, kad tai turi padaryti mūsų spauda ir radijo programos savo iniciatyva lėšomis. Tai klaida, už kurią atsakomybė tenka renginių organizatoriams, o ne kam nors kitams, kaip kartais stengiamasi įtaigauti. Spauda ir radijas paprastai vie-

ną kartą paskelbia pranešimą apie renginį, kaip žinią, bet jos negali nuolat kartoti, nes tai surišta su išlaidomis. Už įėjimą į parengimą imant mokesį ar prašant aukos, reikėtų iš anksto renginio reklamos ir populiarinimo išlaidas įtraukti į to renginio sąmatą. Mūsų spauda ir radijas užtektinai turi savo bėdų.

Visiems nesmagu, kai į mūsų renginius nesusirenka tiek mūsų visuomenės, kiek mes norėtume, bet už tai kaltinti mūsų spaudą ar radijo programas — tai gyvas nesusipratimas ar reikalo nesupratimas. Už renginių reklamą ir populiarinimą visa atsakomybė tenka tų renginių organizatoriams. Spaudą ir radiją būtų galima kaltinti tik tuo atveju, jei skelbimai būtų nepriimami.

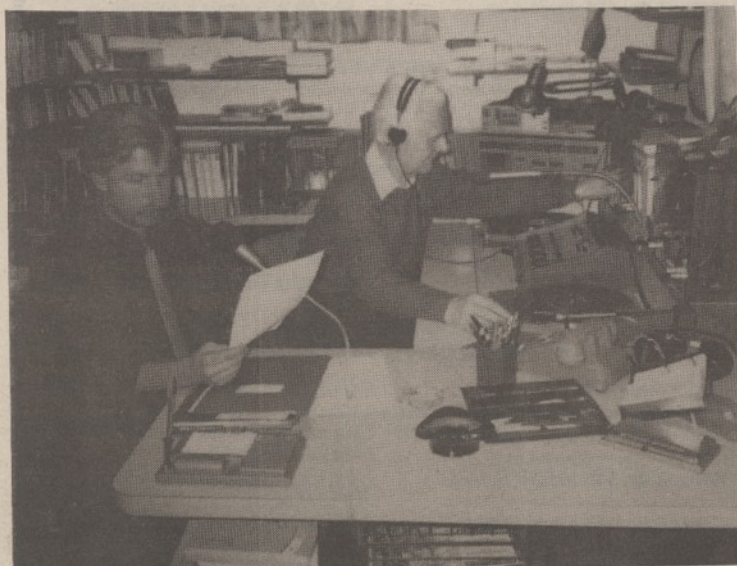
RENGINIAI

• Balandžio 23 d. — Šv. Petro parapijos metinis banketas Lantana restorane Randolphe.

• Balandžio 30 d. Lietuvos krikšto memorialinės lentos Šv. Kryžiaus katedroje Bostone atidengimas ir pašventinimas.

• Gegužės 7 d. 3 val. po pietų Laisvės Varpo pavasarinis kultūrinis renginys, kuriuo minima Laisvės Varpo veiklos 35-rių metų šakotos veiklos sukaktis. Tai bus So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje. Programą atliks "Antro kaimo" teatro kolektyvas iš Chicagos.

• Gegužės 20 d. Vyrų seksteto koncertas So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje.

Jonas Gedraitis programos ruošimo metu Laisvės Varpo studijoje su programos vedėju Petru Viščinu.

St. Martišausko nuotr.

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

LETTERSHOP MECHANIC/ MACHINE OPERATOR

Successful mailhouse operation seeking to employ hard working, experienced mechanic with full working knowledge of Pitney Bowes inserters, Phillipsberg, Cheshire labellers, folders and bursters. Good communications skills required. Benefit package includes medical plan and paid vacation.

Please apply in person or call Monday thru. Friday
CORPORATE MAILING SERVICES
135 Neptune Blvd., Lynn, MA 01905
617-593-1600

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

KUN. A. SVARINSKO VIEŠNAGĖ

Du mėnesius Australijoje viešėjo žinomas Lietuvoje laisvės kovotojas ir Sibiro kalinys kun. Alfonsas Svarinskas. Jo apsilankymas Australijos lietuviams buvo dviguba šventė, nes jis čia, lankydamas visas dideles ir mažas mūsų lietuviškas kolonijas, pravedė priešvėlykines rekolekcijas ir tuo pačius savo paskaitomis, susitikimais su didžiąja lietuvių dalimi, Australijos laikraščių korespondentais, politiniais ir dvasiniais iškiliaisiais australų asmenimis, labai išsamiai papasakojo jiems ir spaudai apie padėtį Lietuvoje, apie savo išbūtus ilgus metus kalėjimuose ir kančias Sibire. Visa tai labai plačiai nuskambėjo Australijoje ir visur kun. A. Svarinskas buvo labai mielai sutiktas. Tai tur būt pirmas mūsų dvasiškis, politinis kalinys ir laisvės kovotojas, kuris visų mūsų buvo taip mielai laukiamas ir taip gražiai visų priimtas. Jo pasakymas, kad Lietuva dabar yra "Ne kenčianti, bet kovojanti", plačiai nuskambėjo visoje Australijoje.

Mes Australijoje iki šiol turėjome daug įžymių žmonių ir dvasiškių, laikusių čia priešvėlykines rekolekcijas, tačiau nežinau ar buvo nors vienas panašus kalbėtojas į kun. A. Svarinską. Savo iškalba, savo pamokslais ir pasikalbėjimais jis yra tikrai labai geras ir nuostabus. Valandų valandas, be jokio raštelio, be jokių užrašų, jis žodžius, poeziją, įvairių žmonių pavardes, datas ir kita, beria kaip iš auksinio kibiro. Ir tai tikrai yra auksiniai žodžiai, turintieji gilią mintį ir

reikšmingą turinį. Jau senai į lietuviškas rekolekcijas Sydneyje susirinkdavo tiek daug žmonių, kaip Velykų pamaldose. Mūsų bažnyčia irgi buvo pilnutėlė tautiečių, norinčių paskutinį kartą išgirsti be sisvečiuojantį šį auksaburnį, buvusį Sibiro kalinį, kuris kovo 30 dieną išskrido atgal į Vokietiją.

Be religinių pamokslų, labai įdomios buvo ir paskaitos apie Lietuvą, išgyvenimus kalėjimuose ir Sibire. Jo žodžiais, antrą kartą užėjus rusams, apie 150,000 vyrų išėjo į miškus, vengdami paėmimo į kariuomenę ir norėdami ginklu pasipriešinti atėjūnams. Bekovodami žuvo apie trečdalis, nors partizanai išsilaikė 9-rius metus. Sunkiausi laikai Lietuvoje buvo 1951-52 metai. Tautos atgimimas, nors ir labai lėtai, prasidėjo 1953 metais, Stalinui mirus. Jį patį areštavę už namuose rastą Šapokos istorijos knygą.

Man asmeniškai susitikimas ir pažintis su kun. A. Svarinsku buvo labai įdomi. Jis papasakojo apie mano dėdę, prelatą Juozą Laukaitį, buvusį vyskupo A. Baranausko sekretorių, laikraščio "Šaltinis" leidėją ir redaktorių, buvusį Rusijos Dūmos ir Lietuvos Seimo atstovą, su kuriuo jis sėdėjo kalėjime. Vėliau jis mirė ištremtas į Sibirą, nors tuo metu jis jau buvo 75-rių metų amžiaus. O sumintas Seirijuose jis buvo už tai, kad vieną naktį atvažiuotų žmonės paprašė jį važiuoti pas mirštantį ligonį, bet vietoj to jį nuvežė į mišką, kur jis priėmė partizanų priesaiką ir išklausė tikinčiųjų išpažin-

čių. Jis buvo įskustas, suimtas ir tardomas. Bet, nors ir kaip su juo buvo elgiamasi, jis nieko neišdavė ir buvo kalinamas, o vėliau išvežtas į kasyklas kur ir mirė. Kun.

A. Svarinskas prelatą J. Laukaitį davė pavyzdžiu savo pamoksluose sakydamas, kad jis, kaip lituanistas, net kalėjimuose ir tremtyje mokindavo savo jaunesniuosius tremties draugus taisyklingos lietuvių kalbos.

Dar ilgai liks mummyse kun. A. Svarinsko mintys ir pasakytai žodžiai, kaip – "Mes turime nekeršyti, bet mylėti", ar "Vargas tam milijonieriui, kuris turi ubagišką sielą".

Australijos lietuviai tikrai nepamirš šio reikšmingo vizito ir nuoširdžiai linki kun. A. Svarinskui geros ir stiprios sveikatos bei ištvermės tęsti tą savo ilgametę kovą dėl Lietuvos laisvės, kad jo mums pasakytai linkėjimai – grįžti į laisvą Lietuvą – tikrai išsipildytų.

MIRĖ JONAS MAŠANAUSKAS

Kovo 7 dieną Melbourn staiga mirė žinomas Australijos lietuvių veikėjas, buvęs Bendruomenės laikraščio "Mūsų Pastogė" ir Londone leidžiamo "Europos Lietuvis" redaktorius, Melbourn radio valandėlių komentatorius, Australijoje vykusio Pasaulio Jaunimo VI-jo kongreso vienas iš organizatorių, sportininkas ir statybininkas, inžinierius Jonas Mašanauskas.

Mokėsis Kauno "Aušros" berniukų gimnazijoje, vėliau baigė Šančių VI-ją gimnaziją, karo audrų nuneštas į Vokietiją ir Angliją. Vėliau atvykęs į Australiją baigė universitetą, įkūrė didelę statybos firmą ir šalia savo sėkmingo darbo niekada neatitruko nuo lietuviškojo gyvenimo.

Būdamas iš prigimties sportininkas, jis suorganizavo ir įkūrė "Neringos" slidininkų klubą, pastatydamas puikų pastatą kalnuose, vėliau pastatydamas ir jubiliejinę salę Melbourne Lietuvių Namuose.

Praeitais metais viešėdamas Lietuvoje, turėdamas Australijos Fiz. Auklėjimo S-gos įgaliojimus, jis tarėsi dėl Lietuvos sportininkų atvykimo į Australijoje būsimą pasaulinę sporto šventę, ko pasėkoje Lietuvos sportininkai pirmą kartą šioje šventėje Adelaidėje ir dalyvavo. Tai buvo mūsų sportiniame gyvenime istorinis įvykis. Pamatęs ir pasidžiaugęs tuo, grįžo namo į Melbourną, kur tebeviešėjo sportininkai. Po poros mėnesių Joną ištiko širdies ataka ir jis ligoninėje mirė.

Tai buvo vyras, tikras patriotas lietuvis, kurio netekimą labai skaudžiai pajus ne tik jo šeima, bet ir visa Australijos lietuvių bendruomenė, ypatingai jaunimas, su kuriuo jis taip artimai bendravo ir visuomet jiems padėjo.

Reikšdama gilią užuojautą visai šeimai, aš tikiu, mielas Jonai, kad Tavo vardas dar ilgai bus mūsų visų širdyse ir Tavo rodytu pavyzdžiu seks kiti Australijos lietuviai.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

A. Pintsch, W. Milford	10.00
E. Janulis, Cleveland	15.00
K. Vaitkevičius, Chicago	5.00
K. Keblys, Baton Rouge	5.00
J. Končius, Washington	5.00
J. Paškus, Pompano Beach	5.00
F. Bočiūnas, Sunny Hills	5.00
B. Babušis, Atlantic B	5.00
A. Jonynas, Detroit	15.00
V. Alantas, Redford	25.00
F.S. Valys, White Rock	25.00
S. Pabrinkis, Cleveland	10.00
V. Vaičiūgienė, Dorchester	10.00
Vanagaičio Šaulių Kuopa Bostone	25.00
H. Bajalis, Los Angeles	20.00
A. Vizgirdaitė, La Salle	4.00
A. Aglinskas, Chicago	5.00
E. Pralėika, Little Falls	5.00
P. Griganavičius, Downers Grove	10.00
V. Gelgotas, Willowick	5.00
L. Keženius, Willowick	5.00
A. Pavilionis, Lemont	5.00
A. Mackuvienė, Euclid	5.00
P. Dirda, Oak Lawn	15.00
M. Martell, Reno	25.00
J. Žostautas, St. Petersburg ..	15.00
E. Vilkas, Valencia	10.00
L. Pike, Willowick	5.00
J. Mikaila, Seminole	15.00
M. Butkus, Mission Viejo	10.00
E. Butkus, Beverly Shores	25.00
V. Chainas, Naples	15.00
J. Skuodas, Dekalb	10.00
M. Gabalienė, Cicero	10.00
J. Mulokienė, S. Monica	10.00
B. Silūnas, Chicago	15.00
Shalins Funeral Home, Woodhaven	25.00
J. Kučiauskas, Baltimore	10.00
P. Kaspariūnas, Largo	10.00
V. Sutkus, Vokietija	80.00
A. Krulikas, St. Pet'g	5.00
G. Stapulionis, Surfside	15.00
J. Kleinaitis, Germantown	5.00
P. Čekus, Dearborn	10.00
K. Karsokas, Inglewood	25.00
E. Tunkūnas, Gardner	10.00
V. Banevičius, Phila	5.00
K. Linkus, Miami B.	10.00
P. Dirda, Oak Lawn	10.00
J. Kalnietis, Chicago	5.00
V. Vidugiris, Rancho Palos Verdes	15.00
Dr. J. Stukas, Watshung	15.00
A. Petkauskas, Chicago	5.00
J. Račilienė, Mentor	10.00
P.J. Nasvytis, Avon	25.00
A. Pliplys, Rockford	10.00
A. Penkauskas, Willowick	5.00
M. Kuzmickas, S. Monica	10.00
A. Smelstoriū, Euclid	8.00
J. Šiaučiūnas, Cleveland	5.00
J. Saladžius, Rochester	15.00
E. Jokubauskas, Chicago	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

ATTENTION – HIRING!

Government jobs – your area.
Many immediate openings
without waiting list or test.
\$17,840 – \$69,485
Call 1-602-838-8885 Ext. R 1753

(16-18)

ATTENTION –

GOVERNMENT HOMES
From \$1 (U - repair). Repossessions.
Delinquent tax property.
Call 1-602-838-8885 Ext. GH 1753

(16-18)

ATTENTION –

GOVERNMENT SEIZED VEHICLES
from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes,
Chevys. Surplus Buyers Guide.
Call 1-602-838-8885 Ext. A 1753

(16-18)

MECHANICS/MACHINISTS

Needed for set up and maintenance
of Stamping Press operation need
quality individuals. Good salary plus
benefits. Call 201-641-9217. (10-16)

LSS Skautų Seserijos Skautininkių ir Vyr. Skautų Židiniečių Suvažiavimo balandžio 1-2 dienomis Chicagoje dalyvės.

J. Tamulaičio nuotr.

Lieturial esame visl —
Lietuvių Fonde ar esi?

3001 WEST 39TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: (312) 471-3900
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS **LITHUANIAN FOUNDATION**

Santrumpos: atm. įn. = atminimo įnašas, pavardė po divišio = aukotojas, įm. = įmokėjo, atst. = atstovauja, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

1988 m. gruodžio mėn.

Santrumpos: atm. įn. = atminimo įnašas, pavardė po divišio = aukotojas, įm. = įmokėjo, atst. = atstovauja, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

1989 m. sausio mėn.

- 1 x \$5 Svirmickas Ona, atm. įn., \$5.
- 1 x \$10 Bagdonas Leo, \$10.
- 1 x \$15 Palionienė Sofija, \$35.
- 1 x \$25 Raila Neringa, \$ 250.
- 1 x \$35 Miežaitis Jurgis atm.: įm. 3 asm., \$135.
- 1 x \$50 L.Š.S.T. Romo Kalantos Šaulių kuopa, \$550.
- 1 x \$60 Žilinskas Petras atm. įn.: Valnutis Kąstytis ir Elena \$50 ir 1 kt. asm., \$60.
- 13 x \$100 Birmanas Adomas ir Aleksandra atm. įn.: Birmanas Eugenijus, \$100; Birmanas Eugenijus, \$100; Bliudnikas Petras atm. įn.: Bliudnikienė Stefa, \$300; Čizikas Balys atm. įn.: Čizikaitė Bronė, \$1,800; Jasinskienė-Mainelytė Gražina, \$260; Kamaitis Vincentas, \$200; Katarskis kun. Vaclovas, \$1,600; Kirvelaitis Vytenis, \$100; Masaitis Vytautas Juozas atm. įn.: įm. Masaitis Česlovas, atst. Masaitis Erica ir Veronica, \$100; Šamauskas Viktoras ir Ona; \$700; Stašaitis Kazys ir Aldona, \$200; Vaitkus Andrius ir Marija, \$2,800; Vitas Robertas A., \$100.

- 1 x \$120 Pocius Antanas ir Birutė, \$800.
- 5 x \$200 Birmanas Mečislovas, Helena ir Irena atm. įn.: Birmanas Eugenijus, \$200; Druseikis Algimantas, \$1,200; Gedminas Juozas ir Leonija, \$700; Jurjonas Domininkas ir Karolina atm. įn.: Šmaižys Petras ir Salomėja, \$200; Šmaižys Matas ir Liudigarda atm. įn.: Šmaižys Petras ir Salomėja, \$200.

- 1 x \$275 Masaitis Juozas V. atm. įn.: Masaitis Feliksas ir Bronė \$100; Kijauskas Juozas ir Irena \$50, Kriaučiūnas Algis \$50, Salionis Mr. & Mrs. L. \$30, Garsys Col. & Mrs. A. \$25 ir 1 kt. asm., atst. Masaitis Liliana, \$275.

- 3 x \$300 Dragunevičius Rimvydas atm. įn.: Dragunevičius Vitolis ir Gražina \$100, Dragūnas Gediminas ir Darija \$50, Dragunevičius Algimantas \$50, Dragunevičius Algirdas ir Irena \$50, Pakštys Mikas ir Audronė \$50, \$500; Lietuvių Padėkos Paminklo Fondas: įm. Kšečkauskienė M., \$6,150; Navasaitis Kazys atm.: Navasaitienė Ona, \$940.

- 2 x \$500 Grinius Liūtas atm. įn.: Didžiulis Vytautas ir Jadvyga, \$500; Zubavičius Antanas, \$500.

- 1 x \$700 Lingis Vincas atm. įn.: Lingienė Albina, \$1,000.
- 3 x \$1,000 Gruss Butvay Audrey, \$1,100; Ignaitis Andrius atm. įn.: įm. Ignaitienė Filomena ir Ignaitis Rimas 1-mų mirties metinių proga, \$1,100; X, \$5,500.

Iš viso \$8,495.00.

1989 m. vasario mėn.

- 1 x \$5 Vaitkevičius Stasys, \$160.
- 1 x \$10 Wolff Valeria ir William, \$195.
- 2 x \$15 Kasakaitis Bronius atm.: įm. 1 asm., \$315; Kviklys Bronius ir Bronė, \$200.
- 3 x \$20 Ažubalis dr. Alfonsas atm. įn., \$20; Urbonienė Bronė atm. įn.: \$370; Vaitekūnas Bronius ir Adelė, \$20.
- 5 x \$25 Daukantas Bladas ir Zuzana, \$475; Genitis Elden, \$25; Gineitis Henrikas ir Marija, \$125; Masaitis Juozas V. atm. įn.: Šatas Donatas, \$300; Palionienė Sofija, \$60.
- 3 x \$50 Augustaitis George ir Rima, \$50; Blynienė Elmira atm. įn.: Ulickienė Edita ir šeima, \$552; Minelga Antanas ir Aldona; \$250.

- 12 x \$100 Basiulienė Nijolė atm. įn.: Petrulis Vytautas ir Marija, \$100; Grigaliūnas R., \$200; Jasiūnas Jonas atm. įn.: Jasiūnienė Marija, \$400; JAV LB Great Neck apylinkė, \$500; JAV LB Marquette Parko apylinkė, \$1,100; Karaitis Aušrinė, \$550; X, \$600; Narusevičienė-Naruszewica Michalina, \$200; Rimkūnas Jonas ir Gražina: įm. Juška Jonas, \$100; Sutkus Dr. Pranas atm.: Razma Antanas ir Elena, \$2,520; Tamaševičius Juozas atm.: Tamaševičienė Jadvyga, \$700; Toliušis Tadas atm. įn.: Toliušis prel. Kazimieras, \$100.

- 2 x \$150 Chainas Viktoras, \$500; Lietuvių Padėkos Paminklos Fondas: įm. JAV LB Palm Beach County apylinkė \$100, Jakubauskas Jonas \$25, JAV LB Palm Beach apyl. L. Kšečkausko atm. \$25, \$6,300.

- 2 x \$200 Matekūnas Petras ir Aleksandra, \$200; Stasiūnaitis Justinas ir Ksavera, \$300.

- 1 x \$230 Šaulys prel. Kazimieras atm. įn.: Šaulys Antanas ir šeima, \$1,867.10.

- 1 x \$300 Naumavičius Marcelė ir Jonas atm. įn.: Naumus Stasys, \$500.

- 1 x \$400 Juška Alfonsas ir Elena, \$1,000.

- 1 x \$1,000 Žvingių Apylinkės Žuvusių Partizanų atm. įn.: įm. Makaras Antanas, \$1,000.

- 1 x \$10,000 Kačinauskas John: testamentinis palikimas, \$10,000.

Iš viso \$14,210.00.

Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas 1989.II.28 pasiekė

4,249,409 dol. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą 2,307,586 dol.
Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauta 1,134,255 dol.
Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:
„LITHUANIAN FOUNDATION, INC. A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION, CHICAGO, IL.”
Visi remkime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuvių išlaikymas.

REGISTERED NURSES –
You make the difference

We are looking for caring committed Registered Nurses interested in practicing in an atmosphere of professional collegiality. Our Hospital invites you to explore the opportunities at our modern, progressive 80-bed acute-care Hospital.

Nursing services provided:

- Operating Room Suite
- Ambulatory Care
- 24 hr Emergency Care
- Intensive / Coronary Care
- Perinatal
- Medical / Surgical Supervision

Also needed

REGISTERED or CERTIFIED
RESPIRATORY THERAPIST

For more information, please call us collect:
(518) 483-3000, ext 260 or write:
Vice-President of Nursing

ALICE HYDE HOSPITAL ASSOCIATION
PARK STREET
MALONE, NEW YORK 12953

(16)

SHORGATE SHOE REPAIR

288 Shorgate Shopping Center
Tel. 944 - 8114

Batų ir odos dalykų taisymas.
Gerai pataisoma – prieinamos kainos.

Ten pat
priimami taisymai
maži elektriniai namų apyvokos prietaisai
ir galandymui įrankiai
ALS ELECTRICAL
Tel. 585 - 1809

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais–ketvirtadieniais nuo 9:00–4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00–6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00–3:00 p.p.
Sekmdadieniais nuo 11:00–12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:
Taupymo Sąskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Sąskaita, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:
Asmeniniais Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui,
Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks,
Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas,
Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sažiningas patarnavimas.

CLEVELANDO
PARENGIMAI

- BALANDŽIO 23, 4 val. pp Lietuvių Namų salėje Kultūrinė Popietė. Prelegent – psichologė dr. Aldona Malcanaitė-Grina. Rengia Skautininkų Draugovė.
- BALANDŽIO 29-30, Ateitininkų šventė.
- GEGUŽES 7, kun. klebono Balio Ivanausko 50 m. kunigystės jubiliejus - iškilmingas pagerbimas Šv. Jurgio parapijoje.
- GEGUŽES 20-21, LKVS RAMOVĖS skyrių suvažiavimas Clevelande.
- BIRŽELIO 4, DLK Birutės Clevelando skyriaus gegužinė.
- BIRŽELIO 11, Birželio minėjimas. Ruošia Estų Taryba, Latvių Sąjunga ir Amerikos Lietuvių Taryba.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

\$ MAKE MONEY \$
SEWING OPERATORS
WANTED
Daytime dress and party dress.
Full time work. 718-234-0286.
(12-18)

WANTED MACHINISTS
1ST CLASS SKILLED
AUTOMATIC SCREW
Machine Multi-Spindle set up and operators. Work from blue prints & close tolerance.
M-C INDUSTRIES INC.
PERFECTING DIVISION
P. O. Box 30577
Charlotte, N. C. 28230
(12-16)

ELECTRICIANS — Metal recycling operation seeking Electrician with mechanical aptitude to maintain yard equipment with high voltage, a/c/d/c troubleshooting, repairs and servicing of motors, switch fuses, and some hydraulic experience as related to electricity. Excellent opportunity with expanding company. Over 40 years in Richmond and Tidewater. Good benefit package. Apply call or write to: Mr. Freed Berman
PECK CO.
3220 Deepwater Terminal Rd.
Richmond, VA 23234
804-232-5601
(8-17)

PROTOTYPE
MOLD MAKER
Must have minimum 3 years experience.
Also CNC OPERATOR-PROGRAMMER — 3 years experience. Steady work. Good benefits. Apply in person.
Neumann Engineering & Mfg., 32700 Industrial Ave., Madison Hts. Mich. S. of 14 Mile, 1 blk. W. of Dequindre.

RN's / LPN's
With NAPNES
Starting Rate

Very competitive benefit package included.
Apply in person 9-4 with resume for immediate interview at a 225 bed skilled nursing facility.

THE PATRICIAN
SKILLED NURSING
CENTER

9001 W. 130th St.
North Royalton, Ohio
44133

Please ask for Gary Georgi

E.O.E.

(16)

• JONAS ČIUBERKIS, buvęs Dirvos redaktorius, iš-tiktas širdies smūgio prieš Velykas, tebeguli ligoninėje. Džiaugiamės, kad sveikata pradeda gerėti ir linkime jam greitai pasveikti.

• CLEVELANDO VYRŲ oktetas rugsėjo 14 d. vyks ta koncertuoti į Lietuvą. Kon-certai numatyti Vilniuje, Kau-ne, Šiauliuose, Panevėžyje, Druskininkuose, Alytuje ir Klaipėdoje.

• SOL. ALDONA STEM-PUŽIENĖ, pakviesta Vil-niaus Filharmonijos, gegužės 20 d. dainuos solo koncertą Baroko salėje Vilniuje ir da-lyvaus išeivijos kompozito-rių kūrinų festivalyje Vil-niuje, kur dainuos Jono Šve-do dainas.

ATŽYMETA BARBARA TARAŠKIENĖ

Barbarai Taraškienei, Cle-velande, dirbančiai su ameri-kiečių skautais ir skautėmis, Cheraga Associationo of the Lake Erie Girl Scout Council įteikė "Thank You" plaketę Spring Association susirinki-me.

Barbara visą dvyliką metų yra vadovaujančiose pozicijose ir yra buvusi Ser-vice Unit direktore. Šiuo me-

tu ji vadovauja 'girl scout Junior troop #417' ir 'Weblos boy cub scout pack #84' Mt. Carmel Wickliffe, yra rajono vadovybės instruktorė ir at-stovė.

Vienas iš Barbaros po-mėgių yra rankdarbiai ir me-džiagų panaudojimo projek-tai. Kaip rankdarbių instruk-torė ji dirbo – su skautėmis 12 metų ir vienus metus su skautais – dienos stovyklose.

Barbara yra taip pat ne-pakeičiama talkininkė lietu-vių skautų eilėse. Jau šešeri metai kai ji yra 'Pilėnų Tun-to' Tėvų komitete ir aktyviai prisideda 'Blynų balius', bei Kaziuko Mugės paruošoje. Barbara su tokiais pat entuzi-azmu talkina ir sesėms. VII-je Tautinėje Stovykloje, jau-niausiųjų pastovyklėje "Mo-čiūtės pasaka", ji buvo vie-na iš rankdarbių instruktorių, kur ji davė davė ir skautės išodį.

• LB CLEVELANDO APYLINKĖS VALDYBA rinks solidarumo įnašus ir platins Pasaulio Lietuvių sek-madieniais po lietuviškų pa-maldų. Kas nori, prašomi siųsti išdininkui M. Aukštuo-liui, 25230 Chardon Rd., Richmond Hts., Ohio 44143.

Clevelando vyr. skaučių Židinio vakaro balandžio 8d. programos atlikėjai. Iš kairės: I. Bublienė, dainininkės Regina Puškorienė ir Kristina Zubrickienė, skulpt. Algimantas ir Katherine Grinteliai ir Aldona Miškinienė.

LB SUVAŽIAVIMAI

• JAV Lietuvių Bendruo-menės Krašto valdyba Chica-goje šaukia Vakarų rajono JAV LB darbuotojų suvažiavi-mą. Vakarų rajoną sudaro Vidurio vakarų, Vakarų, Mi-chigano ir Ohio apygardos. Suvažiavimas vyks Chicagos Jaunimo centre balandžio 23 d. 1 val. po pietų. Suvažiavi-mą globoja Vidurio vakarų apygarda, kuriai vadovauja Birutė Vindašienė.

• JAV Lietuvių Bendruo-menės Krašto valdyba šaukia Rytinio pakraščio Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimą New Yorko Lie-tuvių Kultūros Židinio mažo-joje salėje balandžio 29, šeštadienį. Pradžią 9 v.r. Suva-žiavimą globoja New Yorko Apygardos valdybą, kuriai pirmininkauja Vytautas Alks-ninis. Rytinį rajoną sudaro Bostono, Connecticut, Flori-dos, New Jersey, New Yorko ir Pietryčių apygardos.

Balfo Clevelando skyriaus valdyba metiniame susirinkime: K. Vaičiūnienė, S. Stasienė, E. Stepas, V. Apanius ir B. Steponis.

tėvynės GARSAS

LITHUANIAN RADIO PROGRAM
4249 LAMBERT RD. / CLEVELAND, OHIO 44121

GIRDIMA SEKMADIENIAIS
8:00 — 9:30 RYTO

iš John Carroll universiteto radijo
stoties FM banga 88.7 — stereo.
Radijo studijos tel. 397-4438

Lietuviška muzika, žinios, Keliaujančio mikrofono reportažai, įvykiai Lietuvoje, istorinės ir literatūrinės vinjetės.

Programos vedėjas — Juozas Stempužis
4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121
Tel. (216) 382-9268

1989 m. balandžio 23, sekmadienį,

Clevelando lietuvių Skautija švenčia tradicinę savo patrono ŠV. JURGIO DIENĄ

- 10 val. šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje
- 11 val. Iškilminga Sueiga DM parapijos salėje — veda Pilėnų Tuntas Priešpiečiai Svetainėje
- * 4 v.p.p. Lietuvių Namų viršutinėje salėje

Clevelando Skautininkų Draugovės rengiama Kultūrinė Popietė

"V A R P O" ŠIMTMETIS IR MES

Kalbės ir diskusijas ves
Aldona Malcanaitė-Grina, Ph.D.

Po to — pasisvečiavimas prie kavutės.

Visi maloniai kviečiami kartu dalyvauti tradicinėje Šv. Jurgio šventėje

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobi-liams pastatyti.

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

DIRVA

LIETUVIŲ OPERA KVIEČIA

Metiniai Lietuvių operos spektakliai yra neeilinis reiškinys mūsų kultūriniame gyvenime čia išeivijoje.

Šiais metais, vėl po vienu metų pertraukos, – o tai atsitiko dėl didelių kitų išpaireigojimų, – Lietuvių opera sugrįžta pas mus su melodinga ir nuotaikinga Verdi "Trubadūro" opera.

Apart nepamirštamų choro partijų, šiemetinėje operoje išgirsime ir visą eilę iškilių solistų. Didžiausia operos atrakcija šiais metais, žinoma, bus Vilniaus operos solistė Irena Milkevičiūtė, kurios vardas jau yra pasiekęs pasaulinio garso. Ji dainuos Leonoros rolę. Tad jau dėl jos vienos verta leistis ir į didesnę kelionę, kad išgirdus šią mūsų senai lauktą dainininkę iš Lietuvos. Kitų solistų tarpe girdėsime, taip pat dar lietuviams negirdėtą tenorą iš New Yorko, Arturo Spinetti. Aldona Stempužienė, kurios dainavimu operos mylėtojai turėjo progą gėrėtis jau visoje eilėje Chicagos operos pastatymų, atliks Azucenos rolę. Thomas Zielinski atliks count del Luna rolę. Jis jau Chicagos lietuviams žinomas iš "William Tell" operos, kur atliko pagrindinę rolę. Bosas Algis Valiūnas atliks Ferrando rolę. Kiti solistai: Eglė Rūkštelytė–Sun-

strom ir Vaclovas Momkus. Operos chorą paruošė muzikai – solistė Audronė Gaižiūnienė, Robertas Mockus ir Manigirdas Motekaitis. Operos muzikos vadovas yra dr. Bronius Kazėnas, nepabūgęs nei tolimų distancijų, skraidydamas repeticijoms iš Clevelando į Chicagą.

Jei muzikas Kazėnas nepabūgo tolimo kelio vykdymas repeticijoms, tai Lietuvių opera tikisi ir laukia plačiosios lietuvių visuomenės iš visur. Laukiama ne tik tų, kurie yra nuoširdūs Lietuvių operos bičiuliai ir per eilę metų atvyksta į jos renginius, bet norėtų taip pat, kad jie pakalbintų ir savo pažįstamus balandžio 29-30 dienomis aplankyti Amerikos lietuvių sostinę Chicagą ir praleisti keletą malonių valandų pažįstamų tarpe, besigėrėdami puikiu "Trubadūro" pastatymu.

Bilietus siūlytina užsakyti iš anksto N. ir J. Vaznelių prekyboje "Gifts International", 2501 W. 71st St., Chicago, IL 60629. Telefonas (312) 471-1424.

Lietuvių opera laukia visų. Tad iki mielo pasimatymo "Trubadūro" spektakliuose.

J. Končius

• ALT S-GOS Los Angeles skyriaus metinis susirinkimas įvyks š.m. balandžio 30 d. 12:30 val. Tautiniuose Namuose.

Vytautas ir Marija Šeštokai pokylio metu kelia šampano taures ...

V. Fledžinsko nuotr.

SUVAŽIAVIMAS – SUSITIKTUVĖS!

LSS Sėsėrijos ir Brolijos rengiamas Gintarių, vyresnių, prityrusių ir jūrų skaučių – skautų vyčių, jūrų budžių, prityrusių ir jūrų skautų Suvažiavimas-Susitiktuė įvyks gegužės 27-29 dienomis Rockville, MD, pui kioje stovyklavietėje prie Washington, D.C.. Svarbiausias tikslas – šalia draugystės, susipažinimoir skautiškos programos, – susipažinti su Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio darbu, suprasti įvykius ir pagnrėnėti, kaip šie pasikeitimai liečia mus, ir kaip mes galime prisidėti prie Lietuvos atgimimo.

Bus suteikta vėliausių žinių apie atsikuriančios Lietuvoje Skautų organizacijos veiklą ir bus svarstoma, koks geriausias bendravimo būdas. Šią vasarą įvyksta Lietuvoje pirma skautų vadovų stovykla. Suvažiavimo metu bus pranešta daugiau žinių apie šį įvykį ir bus tariamasi apie reikiamą pagalbą ir galimybes mūsų reprezentaciniam dalyvavimui.

Viena iš programos dalių bus didžiulis Lietuvos žemėlapis, kuriame dalyviai užpildys vėliavėlėmis su jų tėvų ir senelių vardais-pavardėmis jų gimimo vietovėse. Bus paminėtos stalinizmo aukos specialioje ceremonijoje.

Tad sese-broliai, jei šie reikalai domina – tai geriausia proga apie tai sužinoti ir pasisakyti dalyvaujant šiose SUSITIKTUVĖSE - SUVAŽIAVIME! Programos koordinatore v.s. fil. Dalė Lukienė • 10622 Great Arbor Dr. • Potomac, MD 20854 • Tel. (301) 983-0763.

Registruotis per savo vienetus. Mokestis – \$50, bet užsiregistravus iki gegužės 5 d. – 40 dol.. Čekių rašyti Lithuanian Scouts Assn., Inc. vardu.

• MARIJA MARTELL Reno, NV, atnaujindama Dirvos prenumeratą pridėjo auką 25 dol.. Ačiū.

Šaunus Vytauto ir Marijos Šeštokų 50 m. vedybų sukakties balius

Balandžio 8 d. Los Angeles, Beverly Hills – Hollywoodo kaimynystėje, filmų, teatro, muzikos, literatūros žvaigždžių rezidencijų centre, šauniai atšventėm nors ir tik lietuviškos padangės neseniai iškilusios žvaigždės Vytauto ir Marijos Šeštokų vedybinio gyvenimo 50-ties metų 'auksinę' sukaktį.

Vytautas Šeštokas Los Angeles lietuviškoje visuomenės veikloje dalyvauja jau berods apie 30 ar daugiau metų, bet tik pastaraisiais dviem metais staiga įsijungė dideliu entuziazmu ir energija, su tiesiog stebėtinu pasišventimu lietuviškam darbui – patekdamas į lietuviškos radijo valandėlės redaktorius, taip pat į radijo klubo valdybą, į Tautinės S-gos valdybą, į BALFo valdybą, įstojo nariu į Lietuvių Žurnalistų S-gą ir teberašo daugeliui lietuviškų laikraščių ir ... kaip labai retas iš lietuvių žurnalistų tarpo – gerai vartodamas anglų kalbą – rašo didiesiems amerikiečių laikraščiams protestuodamas, kai šie paskirais atvejais Lietuvos lietuvius vadina 'sovietais'; jis yra aukštas valdininkas Los Angeles miesto administracijoje, kur jam galima skambinti ir kalbėtis lietuviškai net tarnybos metu.

Šeštokų vedybinio jubiliejaus balius vyko viename ištaigingiausių Beverly Hills viešbučių Beverly Wilshire Hotel, prieš tai Good Shepherd jaukioje bažnyčioje, Beverly Hills amerikiečių parapijos klebonui prel. Peter Healy atnašaujant mišias su visomis galimomis bažnytinės hierarchijos iškilmingomis apeigomis, kuria proga prel. Healy priminė Šeštokų lietuviškumą ir Lietuvos likimą. Mišiose dalyvavo daug Šeštokų draugų amerikiečių. Buvo atvažiavę giminių iš Detroito ir kitur.

Viešbutyje buvo balius pagal aukštos klasės 'proto-

kolą'. Kviestinių svečių viešbutyje – 50. Prasidėjo vynu ir lengva užkanda – baigėsi brangiausiais patiekalais su tortu ir šampanu. Visą laiką grojo smuiko-akordeono kapela, pailsėdama kai daugelis lietuviškųjų organizacijų atstovų sveikino 'auksinius jaunavedžius': Radijo Klubo, BALFo, Žurnalistų S-gos Centro V-bos ir daug kitų. Baliaus programos vedėju buvo Algis Karalius – puikiai lietuviškai ir angliškai pristatęs visus sveikinojus ir tvarkęs (labai sklandžiai) visą balius eigą.

Vladas Bakūnas

ALT SUSIRINKIMAS

ALTos Los Angeles skyriaus metinis susirinkimas įvyko š. m. balandžio 9 dieną Dalyvavo 24 organizacijų atstovai. Susirinkimas praėjo labai sklandžiai. Skyriaus valdybos pirm. inž. A. Mažeika padarė išsamų pranešimą apie skyriaus veiklą 1988 m. ir pranešė, kad šiais metais birželio išvežtųjų minėjimas įvyks birželio 12 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Vado vaus estai. Lietuvių meninės programos dalį atlikti pakviestas muz. A. Jurgutis.

ALTos centro valdyba pavedė Los Angeles skyriui surengti Amerikos Lietuvių 11-ji Kongresą Los Angeles mieste š.m. spalio 21-22 dienomis. Spalio 21 d. Sheraton Town House, 2961 Wilshire Bl., Los Angeles, Ca., vyks posėdžiai dienos metu, o vakare banketas su menine programa. Sekmadienį, spalio 22 d., bus pamaldos Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje. Po mišių, parapijos salėje bus tęsiami posėdžiai.

Po pranešimų buvo diskusijos apie aukas ALTui, 16-jo Vasario minėjimą ir kitus einamus reikalus.

(eg)

Dvidešimt septintasis Dirvos novelės konkursas

**PREMIJA 700 DOLERIŲ skiriama iš
a. a. SIMO KAŠELIONIO palikimo, kurį
tvarko Korp! Neo-Lithuania.**

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis. Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytų, su dvigubu tarpu.

Laikas. Paskutinė rankraščiui įteikti data 1989 m. birželio 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiam siųsti. Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland Ohio 44103.

Paruošimas. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.

Nepremijuoti rankraščiai. Gražinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.